Recreatie- en toerismebeleid 2025-2035

Gemeente Opmeer

Concept

gemeente opmeer

bureau buiten

Voorwoord

Met trots presenteer ik u, als wethouder van de gemeente Opmeer, het eerste recreatie- en toerismebeleid van onze gemeente.

We zetten hiermee Opmeer, samen met de regio, als toeristische bestemming op de kaart. Samen met onze toeristische ondernemers is dit nieuwe beleid opgesteld. Daarmee nemen we ook alvast positie in ten aanzien van het toekomstige landelijke beleid, dat zich op dit moment nog in de beginfase van ontwikkeling bevindt.

Door uitbreidingsmogelijkheden te bieden voor campinghouders en recreatieve ondernemers werken we samen aan een sterk recreatief en toeristisch aanbod – een aanbod dat toekomstbestendig is en bijdraagt aan een levendige lokale economie. Zo zorgen we ervoor dat Opmeer ook in 2035 nog steeds die plek is waar rust, reuring en ruimte hand in hand gaan – voor onszelf én voor iedereen die hier op bezoek komt.

Opmeer is een echte plattelandsgemeente, waar volop kansen liggen om ons agrarisch landschap te beleven. Onze cultuur, Westfriese geschiedenis, identiteit en karakter vormen een belangrijke schakel in de regio. We koesteren ons agrarisch systeem en de waardevolle grond, bouwen aan een vitale verblijfssector en maken erfgoed en landschap zichtbaar en beleefbaar.

Inwoners werken steeds bewuster aan hun gezondheid door te sporten en bewegen, wat onder meer te zien is in de groei van wandelen, hardlopen en fietsen. Daarmee veranderen de wensen van onze inwoners én van bezoekers: zij zoeken beleving en kwaliteit, met behoud van rust en ruimte.

Vanuit mijn bestuurlijke visie vind ik het belangrijk dat recreatie en toerisme bijdragen aan onze economie, ons maatschappelijk welzijn, de sociale cohesie, gezondheid en leefomgeving. Dit beleid biedt daarvoor een helder perspectief voor onze inwoners, en richting en houvast voor onze toeristische ondernemers.

Met het Recreatie- en Toerismebeleid 2025–2035 slaan we samen een nieuwe weg in – eentje die ruimte biedt voor groei, kwaliteit en balans.

Vincent Buis
Wethouder gemeente Opmeer

CONCEPT

Recreatie en toerisme in 2035

In 2035 is Opmeer een plek waar wonen, werken, toerisme, recreatie en natuur hand in hand gaan en in samenhang met elkaar worden ontwikkeld. Een plek waar de toekomst gebouwd is op verbinding – met elkaar, met de regio en met het landschap dat Opmeer uniek maakt. We versterken ons landschap en erfgoed voor nieuwe generaties en werken samen aan duurzame vormen van recreatie. Recreatie en toerisme dragen bij aan onze economie, maatschappelijk welzijn, sociale cohesie, gezondheid en de leefomgeving.

1. Bestemming Opmeer
2. Vitale verblijfsrecreatie
3. Beleefbaar erfgoed en landschap
4. **Sterk recreatief netwerk**
5. Bruisende recreatieve knooppunten

Het Recreatie- en toerismebeleid 2025-2035 ziet toe op gezonde ontwikkeling van recreatie en toerisme in Opmeer. Maatschappelijke ontwikkelingen zoals vergrijzing en toename in het aantal binnen- en buitenlandse toeristen en dagbezoekers vragen om koers voor toekomstige ontwikkelingen.

Opmeer is een echte plattelandsgemeente, waar kansen liggen voor het beleven van het agrarisch landschap en leren over mens, dier en natuur. Veilige en aantrekkelijke routestructuren nodigen uit tot wandelen, fietsen, kanoën en varen en zorgen voor goede verbindingen tussen dorp en land en tussen de verschillende recreatiegebieden en bezienswaardigheden.

We zoeken actief andere beleidsvelden op om integraal aan opgaven zoals klimaatadaptatie, energietransitie en de transitie van de landbouw te werken. Waar mogelijk versterken we elkaar, bijvoorbeeld door agrotoerisme te stimuleren en door te werken aan voldoende ruimte en ruimtelijke kwaliteit voor groene recreatie.

Innovatie en een kwaliteitsimpuls in het verblijfsaanbod is nodig. De wensen van de gast veranderen en verduurzaming is noodzakelijk voor een toekomstbestendige sector. We stimuleren ondernemers om te werken aan een sterk recreatief en toeristisch aanbod dat bezoekers uitnodigt te ontspannen, te bewegen en te recreëren, met aandacht en respect voor landschap en natuur.

Opmeer koestert haar eigen karakter en kernkwaliteiten, maar is ook een belangrijke schakel in de regio Westfriesland. We zetten Opmeer samen met de regio als toeristische bestemming op de kaart, bouwen aan een vitale verblijfssector en maken erfgoed en landschap zichtbaar en beleefbaar. De recreant kijkt niet naar gemeentegrenzen, daarom zorgen we voor afstemming en verbinding op regionaal niveau.

De vijf actielijnen rechtsboven geven richting aan onze ambities. Klik op de iconen voor toelichting.

Wist u dat…?

- 76% van de inwoners ruimte ziet voor meer toerisme in Opmeer?
- Opmeer met de regio Westfriesland samenwerkt aan o.a. routestructuren en promotie?
- Opmeer een rijke cultuurhistorie en erfgoed heeft?

gemeente opmeer

Inhoudsopgave

Voorwoord 2

Samenvatting 3

1 Inleiding 5

1.1 Aanleiding en doel 6
1.2 Totstandkoming beleid 6
1.3 Aansluiting overige beleidsvelden 7

2 Huidige situatie: recreatie en toerisme in Opmeer 8

2.1 Recreatief-toeristisch profiel van Opmeer 9
2.2 Relevante trends en ontwikkelingen recreatie en toerisme 10
2.3 Wat vinden onze inwoners belangrijk? 10
2.4 Overzicht sterke en zwakke punten (SWOT) 12

3 Blik op 2035: ambitie en actielijnen 13

3.1 Toekomstbeeld: hier werken we naartoe 14
3.2 Actielijnen 2025-2035 15
3.3 Leidende principes voor ontwikkeling 15

4 Actielijn 1: Bestemming Opmeer 17

4.1 Bestemmingsmanagement als basis 18
4.2 Ontwikkelen vanuit het Opmeerse DNA 18
4.3 Behoeften van de (toekomstige) recreant en toerist staan centraal 19
4.4 Ruimte voor bestemmingsontwikkeling en aanbod 20
4.5 Profilering, promotie en verhaallijnen 20
4.6 Samenwerking met regionale partners en ondernemers 21

5 Actielijn 2: Vitale verblijfsrecreatie 22

5.1 Kwaliteitsimpuls verblijfssector 23
5.2 Primaire doelgroepen voor verblijfsrecreatie 23
5.3 Vormen van verblijfsrecreatie 24
5.4 Passantenhaven De Wijzend Spanbroek 27
5.5 Nachtregister 27
5.6 Toeristenbelasting 27

6 Actielijn 3: Beleefbaar landschap en cultuurhistorisch erfgoed 28

6.1 Erfgoed beschermen én beleefbaar maken 29
6.2 Beleefbaar agrarisch landschap 32

7 Actielijn 4: Sterk recreatief netwerk 33

7.1 Oplossen van knelpunten in de netwerken 34
7.2 Toegankelijke netwerken voor iedereen 35
7.3 Uitbreiden van de netwerken met regionale aansluiting 35
7.4 Stimuleren en faciliteren van duurzaam vervoer 35
7.5 Recreatief medegebruik van de groenblauwe structuur 35

8 Actielijn 5: Bruisende recreatieve knooppunten 37

8.1 Opwaarderen passantenhaven de Wijzend Spanbroek 38
8.2 Versterken recreatieterrein de Weijver Hoogwoud 38
8.3 Vitale dorpen en kernen 39

9 Tot slot: doorkijk naar 2035 41

Colofon 42

Bijlage 1 Kernpunten overig beleid 43

Bijlage 2 Toelichting recreatief-toeristisch profiel 46

Bijlage 3 Toelichting trends & ontwikkelingen 50

Bijlage 4 Toelichting Leefstijlvinder en -profielen 53

Bijlage 5 Resultaten Swipocratie 62

CONCEPT

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In het Coalitieakkoord 2022-2026 is de wens voor (nieuw) beleid op het gebied van recreatie en toerisme vastgelegd. Tot dusver had de gemeente nog geen overkoepelend recreatie- en toerismebeleid, behalve de verouderde Notitie Kampeerterreinen uit 2005. Daarnaast wordt recreatie en toerisme steeds vaker integraal meegenomen in andere beleidsvelden, waaronder het BOSS[1]-beleid, Pact van Westfriesland 7.1 en de Toekomstvisie Opmeer 2030. Dit biedt kansen voor een vernieuwde aanpak die beter aansluit bij de actuele behoeften en ontwikkelingen binnen de sector.

Met het nieuwe recreatie- en toerismebeleid bereiken we twee doelen:

1. Een integrale koers voor recreatie en toerisme richting 2035;
2. Helderheid over gewenste vormen van verblijfsrecreatie;

Met dit nieuwe toeristisch-recreatieve beleid vervalt de Notitie Kampeerterreinen uit 2005.

Daarnaast vormt dit beleid een bouwsteen voor de toekomstige Omgevingsvisie en het Omgevingsplan van de gemeente Opmeer. De uitgangspunten en ambities die hierin zijn vastgelegd, geven richting aan toekomstige ruimtelijke keuzes en zorgen ervoor dat recreatie en toerisme in samenhang met andere beleidsterreinen worden ontwikkeld.

1.2 Totstandkoming beleid

Dit beleid is mede tot stand gekomen door op verschillende manieren bewoners, ondernemers en andere stakeholders te consulteren. Zij zijn gevraagd naar huidig gebruik van vrijetijdsvoorzieningen, knelpunten in routestructuren, voorzieningen en regelgeving en naar wensen voor de toekomst.

Tegelijkertijd lag er ook in de gemeentelijke organisatie een opgave: hoe maken we beleid dat past bij de Toekomstvisie Opmeer 2030 en naadloos aansluit bij andere beleidsvelden? Er hebben ambtelijke werksessies plaatsgevonden met een afvaardiging uit verschillende beleidsvelden. Zij zijn gevraagd om input te leveren vanuit het eigen beleidsveld, maar ook om actief mee te denken over een integrale koers en waar we elkaar kunnen helpen of versterken.

Figuur 1: overzicht processtappen totstandkoming nieuw recreatief-toeristisch beleid 2025-2035

Figuur 2: Gemeente Opmeer

[1] Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen

CONCEPT

1.3 Aansluiting overige beleidsvelden

Het nieuwe beleid sluit aan op andere gemeentelijke en regionale beleidsstukken:

Beleidsdocument	Kernpunten
Toekomstvisie Opmeer 2030	Opmeer in 2030: Uitvalsbasis voor fietsende dagtoeristen en rustzoekers. Kleinschalige overnachtingsmogelijkheden. Gezonde gemeente met vitale kernen. Onderdeel van de regio, maar met een eigen identiteit.
Beleidsplan BOSS	Opmeer in 2040: Omgeving die uitnodigt en uitdaagt om te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. Sterk netwerk van aantrekkelijke, uitdagende en gevarieerder ruimtes, plekken en routes.
Visie Recreatie & Toerisme Noord-Holland 2030	Voldoende ruimte voor recreatie met goede ontsluiting recreatief-toeristische voorzieningen. Ontwikkeling passend bij kwaliteiten natuur, landschap, cultuur en ondernemerschap. (Economisch) profijt van recreatie en toerisme.
Regionale Visie Verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord	Vitale verblijfsrecreatie door samenwerking, ondernemerschap en ruimte voor onderscheidend aanbod. Hergebruik en verbetering van bestaand aanbod en versterken ruimtelijke en economische omgeving.
Pact van Westfriesland 7.1	Sport, recreatie en cultuur voor eigen inwoners en bezoekers. Cultureel profiel, regio-marketing, evenementen en recreatieve routestructuur.
Promotieplan Toerisme Westfriesland	Vergroten zichtbaarheid van regio. Verbinden ondernemers onderling en ondernemers met overheid.
Recreatievisie Westfriesland	Opwaarderen en uitbreiden van recreatiemogelijkheden. Fijnmazig netwerk van wandel-, fiets- en vaarroutes. Aantrekkelijk en beleefbaar Westfries landschap. Samenwerking met andere beleidsvelden en organisaties.
Ruimtelijke Agenda Westfriesland	Koesteren agrarisch systeem. Robuust raamwerk van natuur met recreatie. Vergroten leefbaarheid kernen. Goede bereikbaarheid.
Provinciale Omgevingsverordening	Bescherming van beschermd landschap (Opmeer-Wognum en Abbekerk en omgeving) in Opmeer.

Klik hier voor een uitgebreid overzicht van kernpunten uit overig beleid

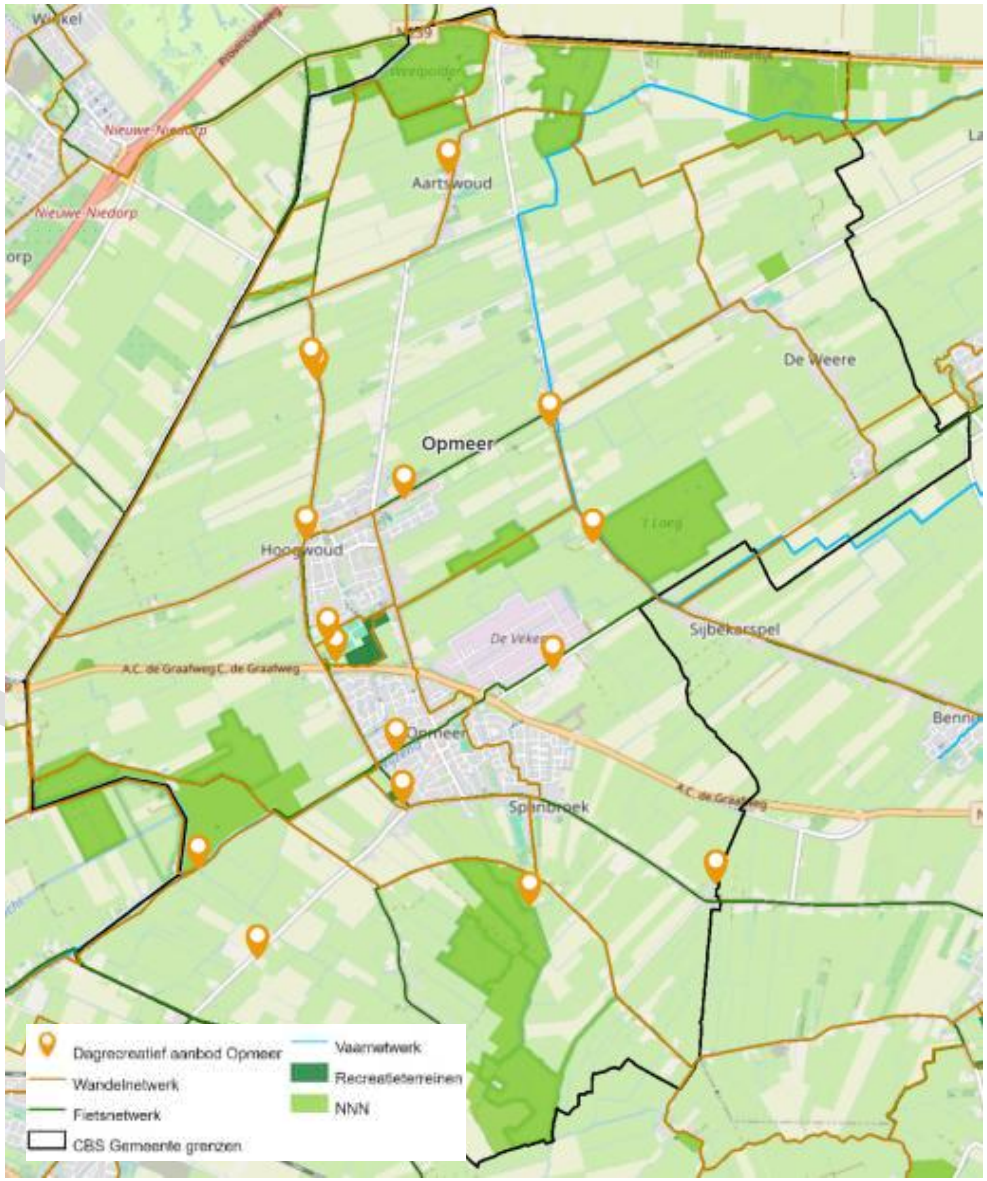
2. Huidige situatie: recreatie en toerisme in Opmeer

2.1 Recreatief-toeristisch profiel van Opmeer

Gemeente Opmeer heeft een divers recreatief-toeristisch aanbod in een landelijk, cultuurhistorisch en open landschap. Van stolpboerderijen, lintdorpen en authentieke boerderijen, waterwegen en historische kernen. Inwoner en bezoeker kan genieten van cultuur, erfgoed, natuur, waterrecreatie, sport en spel, en routenetwerken voor wandelen, fietsen en varen (zie figuur 3 voor het dagrecreatieve aanbod). De afgelopen jaren is het aantal overnachtingen in de gemeente toegenomen. Campings zijn in de Opmeerse verblijfssector voornamelijk in trek, gevolgd door B&B's, groepsaccommodaties en kleine vakantiewoningen.

Toch zijn er ook kansen het aanbod uit te breiden. Het historische landschap niet overal zichtbaar en beleefbaar. In de netwerken zijn er soms missende verbindingen en is de veiligheid van paden en wegen niet overal optimaal. Passantenhaven de Wijzend in Spanbroek heeft een boottrailerhelling, aanlegsteigers, drie camperplaatsen en een parkeerterrein, en lijkt kansrijk om verder te ontwikkelen tot recreatieterrein.

Klik hier voor het volledige recreatief-toeristische profiel

Figuur 3: Dagrecreatief aanbod gemeente Opmeer (bron: ArcGIS, Bureau BUITEN)

CONCEPT

2.2 Relevante trends en ontwikkelingen recreatie en toerisme

- **Groei binnenlands en inkomend toerisme:** Het NBTC verwacht tot aan 2035 een toename van binnenlands en inkomend buitenlands toerisme, met Duitsland als grootste afzetmarkt voor Noord-Holland.[2]
- **Baten van natuurrecreatie en -toerisme:** Natuurrecreatie- en toerisme leveren ook financiële baten op. Dit komt voort uit gerelateerde uitgaven in andere sectoren. Ook 'groene leefbaarheid' is een belangrijke ecosysteemdienst, in 2018 goed voor een geschatte meerwaarde van 1,5 miljard euro[3].
- **Groeiende bevolking en toenemende recreatievraag:** Het aantal inwoners in Opmeer neemt de komende jaren toe[17]. Met deze verwachte groei neemt ook de vraag naar recreatie toe.
- **Vergrijzing:** De komende jaren is er met name een duidelijke groei van het aantal 65-plussers[4]. Dit betekent op gebied van recreatie dat er ingespeeld moet worden op recreatiemogelijkheden, passend bij deze leeftijdsgroep.
- **Toenemend belang van een actieve levensstijl en routegebonden recreatie:** Mensen werken steeds doelbewuster aan hun gezondheid door te sporten, gezond te eten en te mediteren[5]. Dit uit zich onder andere in de toename in wandelen, hardlopen en fietsen[6].
- **Toenemende behoefte aan beleving en betekenis:** Recreanten zijn kritischer geworden over de keuzes die ze maken voor hun vrijetijdsbesteding. Ook stellen ze hogere eisen aan de activiteiten en ervaringen die ze willen beleven. Voor Opmeer is het belangrijk in te spelen op deze veranderende behoefte.
- **Transities in het landelijk gebied:** Het landelijk gebied staat op veel plaatsen in Nederland onder druk. Klimaatadaptatie, energietransitie, ontwikkeling van de agrarische sector, woningbouw, recreatief-toeristische ontwikkelingen en natuur hebben hun weerslag op het buitengebied. Door recreatie te integreren in deze opgaven, ontstaan ruimtebesparende combinaties.

Klik hier voor meer duiding van de trends en ontwikkelingen

2.3 Wat vinden onze inwoners belangrijk?

Met behulp van Swipocratie is de vrijetijdssector in Opmeer en wensen voor de sector in de toekomst door inwoners in beeld gebracht. Belangrijke signalen zijn:

- Het merendeel van de inwoners vindt het open landschap bij de gemeente passen en is tevreden met de wandel- en fiets-, en sport- en recreatiemogelijkheden.
- Inwoners geven aan niet overal veilig te kunnen wandelen en fietsen, en er zijn onvoldoende voorzieningen en ontmoetingsplekken voor jongeren.
- Inwoners staan positief tegenover meer toerisme in Opmeer.
- Het merendeel vindt de Passantenhaven in Spanbroek een geschikte locatie voor méér recreatieve mogelijkheden.
- Er is behoefte aan dorpsbossen en parken.

Klik hier voor resultaten en conclusies uit de bewonerspeiling

Aanvullend geeft data uit de Leefstijlvinder[7] inzicht in de vrijetijdsmotieven[8] en -behoeften van inwoners van Nederland. Daaruit blijkt:

- Opmeerders zoeken gezelligheid en verbinding, maar ook rust.
- Avontuurzoekers zijn een interessante doelgroep om aan te trekken.

[2] NBTC & CELTH, Forecast 2035 (2025). Provinciale uitwerking Noord-Holland
[3] CBS i.s.m. WUR (2021). Natuurlijk Kapitaalrekeningen Nederland 2013-2018
[4] CBS (2024). Groei en krimp per gemeente
[5] NBTC (2025). Trendpublicatie 2025
[6] i&O research (2024). Nederlands Vrijetijdsonderzoek
[7] Meer informatie over de Leefstijlvinder staat in bijlage 4
[8] Een vrijetijdsmotief is simpel gezegd: een reden om er in de vrije tijd op uit te trekken.

CONCEPT

- Rustzoekers en inzichtzoekers vermijden drukte en gaan graag hun eigen gang.

Klik hier voor een toelichting op de leefstijlen

Figuur 4. Omringdijk bij Opmeer (bron: Recreatieschap Westfriesland)

CONCEPT

2.4 Overzicht sterke en zwakke punten (SWOT)

Sterk

- Landelijk en cultuurhistorisch landschap: leesbaar landschap (ontginning en ontwikkeling), dijken, molens, bijzondere verkavelingen, stolpen, lintdorpen, authentieke boerderijen, open en groen, Westfriese Omringdijk
- Centraal gelegen in Noord-Holland
- Combinatie van rust (natuur, landschappen, waterwegen) en activiteit (dorpen, historie, cultuur)
- Goede samenwerking met gemeenten Westfriesland en Recreatieschap
- Rijke historie en verhalen om te vertellen
- Actief verenigingsleven, veel maatschappelijke initiatieven
- Tuincentrum de Boet als trekpleister

Zwak

- Ontbrekende schakels in de wandel-, fiets- en vaarnetwerken
- Dubbelgebruik van (landbouw)wegen (gevaarlijk)
- Weinig beleving van cultuurhistorisch landschap
- Weinig multifunctionele boerderijen
- Bekendheid agrotoerisme
- Matige bereikbaarheid met openbaar vervoer
- Weinig verblijfsrecreatief aanbod
- Weinig aanbod voor jongeren
- Geen échte toeristische attractie in de gemeente

Kansen

- Vergroten beleving van het landschap
- Behouden en versterken van cultuurhistorie en erfgoed
- Verhalen vertellen van Opmeer en het landschap
- Herbestemming van cultuurhistorische elementen
- Recreatieve doorontwikkeling van de Weijver
- Routegebonden recreatie met voldoende rustplekken
- Recreatie vanaf de voordeur faciliteren (in woon- en werkomgeving)
- Samenwerking met de agrarische sector
- Kleinschalige verblijfsmogelijkheden
- Koppelkansen met verschillende beleidsvelden
- Inzetten op een aantrekkelijke, groene en vitale leefomgeving
- Informatievoorziening voor aanbod
- Optimaliseren van het contact met de agrarische sector

Bedreigingen

- Geen of minder voorzieningen in de kleine kernen
- Druk op de ruimte: klimaatverandering, woningbouw, energietransitie, agrarische sector
- Het berekende tekort aan recreatieruimte in Westfriesland neemt toe tot ca. 2.400 ha door meer inwoners, vergrijzing, meer recreatievraag
- Tekort recreatieruimte bedreigt de mogelijkheden voor inwoners om te bewegen en daarmee de kwaliteit van de leefomgeving
- Steeds hogere verwachtingen op het punt van voorzieningenniveau, belevenis en beleving
- Verblijfsector staat onder druk
- Personeelstekorten

3. Blik op 2035: ambitie en actielijnen

3.1 Toekomstbeeld: hier werken we naartoe

In 2035 is Opmeer een gezonde, vitale gemeente gelegen in typisch Westfries landschap, waar zowel jong als oud fijn kan wonen, werken en recreëren. Opmeer richt zich op behoud, bescherming en benutting van cultureel erfgoed, koppelkansen tussen recreatie en gebieds- en natuurontwikkeling, en vitale verblijfsrecreatie.

Stel je Opmeer voor in 2035: een gemeente waar het leven in een natuurlijk ritme stroomt, met ruimte voor rust én reuring. Jong en oud vinden er hun plek: in dorpen waar kinderen veilig op de fiets naar school gaan, waar buren elkaar groeten op het wandelpad en waar het buitenleven begint bij de eigen voordeur.

Het karakteristieke Westfriese landschap vormt nog altijd het kloppend hart van Opmeer – gekoesterd en versterkt. Kronkelende sloten, groene linten en historische stolpboerderijen bepalen het beeld, een prachtig decor waarin verleden en toekomst harmonieus samenkomen. Te voet of op de fiets verken je moeiteloos de omgeving via een fijnmazig netwerk van veilige, groene en aantrekkelijke paden die de kernen verbinden als aders door het landschap.

Opmeer is in 2035 een gemeente waar lokale ondernemers bloeien met oog voor mens, milieu en gemeenschap. Dorpen en buitengebied zijn in balans gegroeid, met behoud van het karakteristieke open landschap. Geen massatoerisme, maar een gastvrije uitnodiging aan bezoekers om te genieten van rust, ruimte en echtheid. Ze komen voor de stilte van het land, de verhalen van het erfgoed en de levendigheid van de dorpen. Hier bloeit '*slow tourism*': reizen met aandacht, respect voor natuur en landschap, en waardering voor de mensen die Opmeer maken tot wat het is.

Sfeervolle en kwalitatieve accommodaties, Westfriese streekproducten en culturele evenementen maken van Opmeer een geliefde bestemming in de regio. Tegelijk blijft het dorpse karakter behouden. In de dorpskernen vind je gezellige terrassen en langs de wandelroutes een bankje in de zon. Wandelen en fietsen zijn de favoriete manieren om Opmeer te ontdekken.

Ambitie 2035
In 2035 is Opmeer een plek waar wonen, werken, toerisme, recreatie en natuur hand in hand gaan en in samenhang met elkaar worden ontwikkeld. Een plek waar de toekomst gebouwd is op verbinding – met elkaar, met de regio en met het landschap dat Opmeer uniek maakt. We versterken ons landschap en erfgoed voor nieuwe generaties en werken samen aan duurzame vormen van recreatie. Recreatie en toerisme dragen bij aan onze economie, maatschappelijk welzijn, sociale cohesie, gezondheid en de leefomgeving.

We realiseren dit toekomstbeeld via vijf actielijnen:

CONCEPT

3.2 Actielijnen 2025-2035

Het toekomstbeeld laat ons dromen, maar we steken ook graag de handen uit de mouwen. Aan de hand van vijf actielijnen werken we de komende tien jaar aan de ontwikkeling van de vrijetijdssector.

1. Bestemming Opmeer

In Opmeer is ruimte voor toeristische groei. Dat is goed voor de lokale economie, maar heeft ook sociaal-maatschappelijke voordelen. Een herkenbare en onderscheidende positionering is essentieel om Opmeer als toeristische bestemming op de kaart te zetten. Opmeer ontwikkelt en communiceert vanuit haar eigen identiteit, en is een belangrijke schakel in de regio. Voor een toekomstbestendige sector, is het begrijpen van de gast en hierop inspelen cruciaal.

2. Vitale verblijfsrecreatie

Een sterke en gevarieerde verblijfssector is van groot belang om de juiste doelgroepen aan te trekken die passen bij Opmeer. Kwaliteit, beleving en lokale verbondenheid staan daarbij centraal. We moedigen ondernemers aan om samen met ons te bouwen aan Opmeer als waardevolle en onderscheidende bestemming.

3. Beleefbaar erfgoed en landschap

Opmeer heeft een kenmerkend landelijk en cultuurhistorisch landschap, maar dit is niet overal zichtbaar en beleefbaar. Beleefbaar erfgoed en landschap draagt bij aan meer waardering voor het landschap én gebruik van de omgeving. In lijn met o.a. de Kerkenvisie wordt actief gezocht naar het benutten van gebouwd erfgoed.

4. Sterk recreatief netwerk

Bewoners en bezoekers moeten zich veilig en op een duurzame manier kunnen verplaatsen – op het land en op het water. Veilige, toegankelijke en aantrekkelijke verbindingen binnen de kernen, naar het buitengebied en naar andere gemeenten staan centraal.

5. Bruisende recreatieve knooppunten

Opmeer heeft een aantal kansrijke locaties om door te ontwikkelen als recreatieve knooppunten. Hier ontstaan aantrekkelijke plekken waar inwoners én bezoekers graag verblijven, vormen belangrijke ankerpunten voor bewegen, spelen en ontmoeten, en kunnen als startpunt voor een route of dagtocht fungeren. Deze plekken voegen waarde toe aan Opmeer als bestemming voor bezoekers. Hier gaat hier onder andere om de (inrichting van de) BOSS-zones zoals vastgelegd in het BOSS-beleid, maar ook over gebieden die daar buiten vallen, zoals de Passantenhaven de Wijzend in Spanbroek, Recreatieterrein de Weijver en de dorpscentra.

3.3 Leidende principes voor ontwikkeling

Waar de actielijnen richting geven aan de inhoud, hebben we ook afspraken gemaakt over *hoe* we daar aan gaan werken. Dat doen we vanuit een set *leidende principes*. Deze afspraken zorgen ervoor dat we niet afwijken van onze kernwaarden en dat we transparant kunnen afwegen of bepaalde ontwikkelingen passen binnen het recreatief-toeristisch beleid.

- ✓ **Duurzame ontwikkeling van toerisme, recreatie en natuur:** we streven naar een balans tussen het versterken van recreatie en toerisme en het behoud van een goed woon- en leefklimaat in de dorpskernen en behoud van de agrarische functie en natuurwaarden in het landelijk gebied. Ontwikkelingen moeten bijdragen aan vitale kernen en een robuust en toekomstbestendig landschap waarin natuurherstel, biodiversiteit en beleving samengaan.

- ✓ **Waardevol toerisme:** we willen meer bezoekers naar Opmeer trekken. Er is draagvlak voor meer toerisme in de gemeente, maar houden oog voor de draagkracht van de leefomgeving.

- ✓ **Benutting en verbetering van bestaande structuren en objecten:** bij nieuwe ontwikkelingen gaan we eerst uit van wat er al is. We benutten

CONCEPT

bijvoorbeeld eerder oude waterstructuren voor waterrecreatie dan dat we nieuwe waterlopen graven en overwegen geschikte gebouwen een herbestemming te geven door recreatief of toeristisch (mede)gebruik toe te staan.

- ✓ **Integrale benadering van recreatie in andere beleidsvelden:** recreatie wordt niet als los onderdeel gezien, maar in samenhang met andere doelen en opgaven vanuit andere beleidsvelden. Koppelingen worden specifiek gelegd met het BOSS-beleid, vitale kernen, groen/natuur en mobiliteit. Deze beleidsnotitie is een bouwsteen voor de omgevingsvisie.

- ✓ **Meer economisch profijt van toerisme:** toerisme is van toegevoegde waarde op de lokale economie van Opmeer. Ten opzichte van 2025 is er ruimte voor meer toerisme. Meer toerisme leidt tot meer lokale bestedingen, verhoogt de werkgelegenheid en houdt het voorzieningenniveau op peil.

- ✓ **Opmeer heeft een eigen identiteit, maar maakt actief deel uit van de regio Westfriesland:** de gemeente koestert haar eigen karakter en kernkwaliteiten, maar vormt tegelijkertijd ook een belangrijke schakel in de regio. Het recreatieve aanbod van gemeente Opmeer is onderdeel van de regiopromotie, maar is passend bij de schaal van de gemeente.

- ✓ **We gaan uit van multifunctioneel ruimtegebruik:** de druk op de ruimte is groot, de ruimte in Opmeer is daarom schaars en waardevol. Bij nieuwe ontwikkelingen worden daarom bij voorkeur meerdere functies gecombineerd, zoals recreatie in combinatie met waterberging, natuurontwikkeling of agrarisch gebruik. Of aanleg en inrichting van groen en paden bij stedelijke ontwikkelingen.

CONCEPT

4. Actielijn 1: Bestemming Opmeer

Ambitie: In 2035 is Opmeer een veelzijdige toeristische bestemming voor plattelandstoerisme. Met een eigen identiteit, maar sterk verankerd in Westfriesland en daarbuiten. Bewoners zijn trots op onze gemeente en heten bezoekers welkom. Bezoekers weten Opmeer goed te vinden als uitvalsbasis voor wandelen, fietsen of het verkennen van de regio/kustgebieden, voelen zich er thuis en dragen hun steentje bij aan de ontwikkeling van dorp en landschap.

Uitgangspunten van het beleid zijn:

1. Bestemmingsmanagement als basis
2. Ontwikkelen vanuit het Opmeerse DNA
3. Behoeften van de (toekomstige) recreant en toerist staan centraal
4. Ruimte voor bestemmingsontwikkeling en aanbod
5. Samenwerking met regionale partners en ondernemers

4.1 Bestemmingsmanagement als basis

In lijn met de landelijke visie Perspectief 2030, ziet Opmeer toerisme als middel om te bouwen aan een “geliefde, waardevolle en leefbare bestemming”[9] en daarmee bij te dragen aan het welzijn en de welvaart van de Opmeerders.

We ontwikkelen Opmeer als bestemming voor bewoners en bezoekers. Meer toerisme leidt tot meer uitgaven, reuring en vernieuwende initiatieven, waardoor de gehele gemeente profiteert van toerisme.

Bestemmingsmanagement zorgt dat Opmeer zich ontwikkelt als een echte bestemming. Er is ruimte én draagvlak vanuit inwoners voor meer bezoekers, mits zij passen bij het DNA van Opmeer. Het DNA (zie 4.2) vormt de basis voor alle recreatief-toeristische ontwikkelingen in de komende tien jaar.

We werken samen met de regio Westfriesland aan het Pact van Westfriesland 7.1 en profiteren van de regionale slagkracht, maar met behoud van de eigen identiteit. Een herkenbare en onderscheidende positionering zorgt ervoor dat we de juiste type bezoekers aantrekken: bezoekers die passen bij de omgeving, het aanbod en de draagkracht van onze dorpen. Dit doen we o.a. door eenduidige informatievoorziening over onze gemeente en regionale marketing- en gedragscampagnes.

4.2 Ontwikkelen vanuit het Opmeerse DNA

Opmeer heeft een duidelijk DNA. Uit beleidsdocumenten en onderzoeken, trends en ontwikkelingen, en wensen en waarden van Opmeerders (enquête en stakeholdersessie) blijkt dat deze onderwerpen bij Opmeer horen:

unieke ervaringen, plattelandstoerisme, cultuur en erfgoed benutten, kwaliteit, bewust reizen, duurzaamheid, buiten de gebaande paden, gezelligheid, reuring wenselijk, het leven vieren, kleine festivals, markten, ‘poldergevoel’, lokaal voedsel, gezondheid, terrasjes, ontspanning, samen met familie of vrienden zijn

- **Cultuurhistorie, erfgoed en archeologie:** we koesteren ons bijzondere landschap. De woonkernen liggen midden in het open polderlandschap met droogmakerijverleden en veenweidegebieden. Ook het patroon van sloten, dijken, linten, historische bebouwing zoals stolpboerderijen, molens en kerktorens maken het rijke cultuurhistorische landschap af. Erfgoed biedt kansen voor recreatief-toeristische benutting, waardoor

[9] NBTC (2019). Perspectief 2030 | Bestemming Nederland

CONCEPT

behoud op een vooruitstrevende manier geborgd is. Het werkt twee kanten op: erfgoed helpt de bestemming Opmeer definiëren en tegelijkertijd dragen bezoekers bij aan instandhouding van het erfgoed. Opmeer heeft ook veel archeologische waarden, die zoveel mogelijk behouden, zichtbaar en herkenbaar moeten blijven. Zie ook actielijn 3.

- **Open, groen en agrarisch landschap:** datzelfde landschap, interessant vanwege de ontstaansgeschiedenis en cultivering, is tegelijkertijd ook een kenmerkend oer-Hollands decor. De agrarische activiteiten in en rondom de kernen zijn onmiskenbaar verbonden aan Opmeer en kunnen onder de noemer plattelandstoerisme verder in de etalage worden gezet in samenwerking met de sector.

- **Betrokken gemeenschap:** de inwoners van Opmeer vormen samen een hechte en betrokken gemeenschap. De gemeente heeft een actief verenigingsleven (50% van onze inwoners is vrijwilliger) en de inzet voor stichtingen en organisatie van activiteiten en evenementen is groot. Dat kenmerkt Opmeer. Samen zorgen we voor elkaar.

- **Gezellige kernen en linten:** de rust en ruimte van het open landschap wordt gecombineerd met levendige kernen waar reuring, voorzieningen en ontmoeting centraal staan.

- **'Tussen land en zee":** de geografische ligging van Opmeer is bijzonder: midden in de polder, maar ook binnen een half uur op het strand aan de Noordzee of IJsselmeerkust. Opmeer als uitvalsbasis voor dagtrips en wandel- en fietstochten is kansrijk, maar geen plek waar men alleen verblijft. Er moet voldoende aanbod zijn om ook te eten, lunchen, ontspannen en om andere activiteiten te doen.

- **Gastvrij Opmeer:** Westfriesland staat voor een gastvrije regio. Hier heten we bezoekers van harte welkom. Het koekje bij de koffie is hier vanzelfsprekend. Onze ondernemers en het personeel zijn de ambassadeurs van het gebied. In Opmeer denken we hier niet anders over. We hebben service en kwaliteit hoog in het vaandel. Gastvrijheid gaat ook samen met ontzorging. Dat willen we ook beter vertalen naar de fysieke omgeving, door hindernissen in routes en landschap weg te nemen en door in te zetten op betere informatievoorziening. Zie hiervoor ook actielijn 3 en 4.

Nieuwe ontwikkelingen, maar bijvoorbeeld ook marketingcampagnes, moeten bovenstaande kenmerken stimuleren, en zijn actief onderdeel van de gehele regio. Lokale en regionale ondernemers en verenigingen spelen hierbij een belangrijke rol. Zo dragen nieuwe ontwikkelingen bij aan het behoud, versterking en toekomstbestendige ontwikkeling van Opmeer en vertellen we samen één verhaal.

4.3 Behoeften van de (toekomstige) recreant en toerist staan centraal

Het recreatief-toeristisch aanbod in Opmeer moet aansluiten bij de veranderende vraag van de recreant en toerist. De gemiddelde recreant en/of toerist is steeds meer op zoek naar beleving en authentieke ervaringen. Alleen een bordje of een kunstwerk langs de weg is niet voldoende meer om de huidige recreant te verleiden. Ze zoeken naar unieke belevenissen en hechten waarde aan authenticiteit en een lokale ervaring. We ontwikkelen nieuw aanbod zoveel mogelijk met interactieve en beleefbare elementen en activiteiten, gekoppeld aan de Opmeerse identiteit.

We spelen met ons aanbod ook in op demografische ontwikkelingen die onze vrijetijdspatronen kunnen veranderen. Hoewel Nederland vergrijst, zien we ook dat senioren steeds vitaler worden. Een groter wordende doelgroep die graag wandelt of fietst, en niet aan zomervakanties gebonden is. Ontwikkelingen zoals de opkomst van e-bikes en ander e-verkeer zorgt voor een grotere actieradius waardoor fietsen steeds meer een aantrekkelijk alternatief vervoersmiddel wordt, passend bij de trend van routegebonden recreatie (tours, themaroutes, op ontdekking) (zie bijlage 3 voor een uitgebreide beschrijving van trends en ontwikkelingen).

CONCEPT

“Mensen willen méér dan alleen maar kijken.”
– ondernemer gastvrijheidssector tijdens stakeholderbijeenkomst

4.4 Ruimte voor bestemmingsontwikkeling en aanbod

Jaarrond aanbod
De huidige recreatievormen zijn sterk seizoensgebonden. Ook mag er op dit moment in de winter niet gekampeerd worden op kleinschalige campings. Maar we zien kansen voor jaarrond toerisme, bijvoorbeeld door meer te profiteren van de kerstperiode bij Tuincentrum de Boet en passende vormen van zakelijk toerisme zoals vergaderarrangementen en heisessies.

Passende vormen van recreatie en toerisme
De woonkernen zijn relatief klein, waardoor overlast van toerisme snel gevoeld kan worden. We ontwikkelen daarom passende vormen van recreatie en toerisme, die een positieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid van de omgeving. Bijvoorbeeld:

- Plattelandstoerisme
- Routegebonden recreatie en vakanties: fietsen en wandelen
- Ontspanning, rust en natuurbeleving
- Waterrecreatie
- Concepten zoals ‘slow tourism’, duurzaam toerisme en regeneratief toerisme
- Concepten die het DNA van Opmeer verstevigen of uitdragen in combinatie met doelgroepsbehoeften, zoals bijzondere overnachtingen op erfgoedlocaties: niet geschikt voor massatoerisme, wél geschikt voor bezoeker die zoekt naar een unieke belevenis en interesse heeft in de plaats, geschiedenis en de bewoners.

Doelgroepen die hierbij passen zijn:

- Fiets- en wandeltoeristen (o.a. uit Toekomstvisie Opmeer 2030)
- Mensen met interesse in plattelandsvakanties
- Rustzoekers
- Inzichtzoekers (o.a. uit Promotieplan Westfriesland)
- Mensen die het andere ‘Oud-Holland’ willen ontdekken
- Senioren (en in het verlengde meer-generatie-vakanties)
- Mix van avontuurzoekers en stijlzoekers (waar de overlap zit)
- Zakelijk bezoek/vergaderarrangementen op unieke locaties en met toegang tot groen

4.5 Profilering, promotie en verhaallijnen

Een sterke profilering van Opmeer als recreatief-toeristische bestemming is noodzakelijk bij het bekend maken van het aanbod onder bewoners en bezoekers. We sluiten aan bij de regionale marketing van Westfriesland, zodat Opmeer profiteert van het grotere bereik. Maar zonder de eigen identiteit te verliezen. Daarom optimaliseren we de platformen Opmeer Gewoon Anders en Opmeer Leeft. Deze platformen bieden al een basis, maar voor een sterke profilering, kan met name Opmeer Gewoon Anders beter benut worden.

De identiteit en geschiedenis van Opmeer maken we voelbaar door verhalen van het verleden te vertellen die bewoners én bezoekers raken en blijven hangen. We brengen het Zuiderzee-verleden tot leven via routes, belevingspunten en culturele initiatieven. Ook persoonlijke verhalen van inwoners, historische figuren en de strijd van het gebied tegen het water krijgen hierin een plek. Ook het platteland krijgt een prominente plek in de verhalen. Bezoekers worden actief uitgenodigd het landschap, de natuur, en de agrarische cultuur van Opmeer te ontdekken. De verhalen worden op een eigentijdse manier zichtbaar in de openbare ruimte.

Ook stimuleren we samenwerking tussen ondernemers om arrangementen te ontwikkelen die meerdere onderdelen van Opmeer combineren, denk aan een overnachting gekoppeld aan een fietsroute, een streekproductenproeverij of een bezoek aan een molen. Dit is voor

CONCEPT

bezoekers interessant, maar past ook bij de leefstijlprofielen van de Opmeerders.

4.6 Samenwerking met regionale partners en ondernemers

Gemeente Opmeer neemt actief deel aan de regionale samenwerking binnen Westfriesland. Dit doen we om Opmeer en het aanbod van de gemeente bekender te maken en te laten aansluiten op het aanbod in de regio. De marketing en promotie van Opmeer sluit daarom aan bij de regiomarketing vanuit het Pact van Westfriesland 7.1 en de positionering van het Promotieplan Westfriesland. In het Pact wordt de regionale economie versterkt en Westfriesland bovenregionaal op de kaart gezet. Opmeer werkt hierin samen met de andere zes Westfriese gemeenten en zorgt dat de gebiedspromotie consistent en up-to-date is, met behulp van de Opmeerse ondernemers.

CONCEPT

5. Actielijn 2: Vitale verblijfsrecreatie

Ambitie: In 2035 heeft Opmeer een toekomstbestendig verblijfsaanbod, passend bij de identiteit en de schaal van de gemeente. We werken aan verduurzaming en verbetering van het bestaande aanbod, stimuleren duurzame nieuwe initiatieven die aansluiten bij de ambities uit het toeristisch-recreatief beleid en het aanbod een kwaliteitsimpuls geven.

In Opmeer is ruimte voor blijvende toeristische groei. Dat is goed voor onze lokale economie, maar heeft ook sociaal-maatschappelijke voordelen. Een sterke, diverse verblijfssector is belangrijk bij het aantrekken van de juiste doelgroepen, passend bij het karakter van Opmeer. We willen daarbij meedenken met ondernemers die goede ideeën hebben om het verblijfsaanbod beter te maken.

Uitgangspunten van het beleid zijn:

- Kwaliteit boven kwantiteit
- Passend ontwikkelen: ontwikkelen voor specifieke doelgroepen en inpasbaar in landschap en aangezicht
- Ruimte voor initiatieven die waarde toevoegen aan het toeristisch 'product' Opmeer (o.a. inzet op meerdaags verblijf)

5.1 Kwaliteitsimpuls verblijfssector

Opmeer is een ideale uitvalsbasis voor bezoekers die Westfriesland, Noord-Holland Noord of de kust willen ontdekken. Het huidige aanbod biedt al veel kwaliteit, maar kan op onderdelen gevarieerder en beter aansluiten bij de wensen van de hedendaagse recreant.

Daarom stimuleren we een kwaliteitsimpuls binnen de verblijfssector: bestaande accommodaties worden uitgedaagd om zich te vernieuwen, te onderscheiden in beleving en gastvrijheid, en beter aan te sluiten bij de identiteit van Opmeer.

Daarnaast willen we als gemeente toekomstgericht ontwikkelen. Dat betekent dat we ruimte bieden aan ondernemers die investeren in vernieuwing, lokaal vakmanschap en bewust omgaan met hun omgeving – zodat recreatie bijdraagt aan een vitale en aantrekkelijke gemeente, nu en in de toekomst.

5.2 Primaire doelgroepen voor verblijfsrecreatie

De komende jaren wordt er door de zeven Westfriese gemeenten in gezamenlijkheid gewerkt aan Westfriesland als toeristische bestemming. Opmeer neemt in deze positionering de plaats in als aantrekkelijke uitvalsbasis voor het ontdekken van de weidse polderlandschappen, stolpen en pittoreske dorpen. Het aanbod in de recreatieve sector, in dit geval specifiek verblijf, moet hierop aansluiten.

Opmeer zet in op een aantal specifieke doelgroepen voor verblijfsrecreatie, aansluitend bij de ontwikkeling van toerisme in de gemeente - en bij de positionering van Opmeer ten opzichte van de rest van Westfriesland:

- **Senioren (55+):** senioren worden steeds vitaler, blijven steeds langer actief en mobiel en trekken er graag op uit. Senioren hebben relatief veel vrije tijd en gaan ook op pad buiten het hoogseizoen. Het aantrekken van senioren vraagt wel om aandacht voor toegankelijkheid.

- **Gezinnen met kinderen:** voor gezinnen met kinderen (4-12 jaar) is Opmeer aantrekkelijk vanwege de centrale ligging: leren over de boerderij kan samengaan met een dagje strand of een attractie in één van de omliggende steden, zoals het Zuiderzeemuseum, Sprookjeswonderland en de stoomtrein Hoorn-Medemblik.

- **Fietstoeristen:** de ruimtelijke structuur en de nabije routenetwerken zijn aantrekkelijk voor fietstoeristen, zowel voor een verlengd verblijf, als tussenstop, maar ook als uitvalsbasis voor fietsvakanties. Mini-bikepack avonturen passen ook bij de avontuurzoeker.

CONCEPT

- **Inzichtzoekers:** inzichtzoekers gaan graag hun eigen gang. Maar waar de rustzoeker niet veel behoefte heeft aan voorzieningen, is de inzichtzoeker kritisch en wil graag nieuwe dingen leren. Museumbezoek, erfgoedbezoek of natuureducatie past daar goed bij. De inzichtzoeker gaat actief op zoek naar écht goede informatie en laat zich niet met een bordje afschepen. Ruimtelijke balans is hier belangrijk: er moet in Opmeer plek zijn voor rust, ruis en reuring.

- **Stijlzoekers:** stijlzoekers zoeken een bijzondere, authentieke belevenis die ze niet snel zullen vergeten. Ze verwachten kwaliteit en service. Vaker een relatief hoog segment. Maar stijlzoekers zoeken ook uitdaging en activiteit: ze streven naar het hoogst haalbare en werken daar hard voor. Op vakantie zoeken ze uitdaging in de vorm van sport, bijzondere activiteiten of unieke plekken.

- **Rustzoekers:** rustzoekers houden er van om dichtbij huis te recreëren, zonder poespas of teveel mensen om zich heen. Ze zijn gesteld op privacy en laten hun bezoek niet beïnvloeden door de aanwezigheid van horeca (anders dan bijvoorbeeld de stijlzoeker). Deze doelgroep is gewenst als toerist, maar zal waarschijnlijk veelal dagrecreant zijn (bijvoorbeeld eigen inwoners).

- **Verbindingszoekers** zijn mensen die graag iets voor een ander doen. Ze zoeken actief verbinden met anderen, maar ook bijvoorbeeld met erfgoed en met de identiteit van een plek. Ze doen vaak vrijwilligerswerk of zetten zich in voor een ander goed maatschappelijk doel.

- **Avontuurzoekers interessante doelgroep om aan te trekken:** van deze groep is bekend dat zij vooral in grote, historische steden wonen. Voor weekendjes weg in Nederland, is de avontuurzoeker een interessante doelgroep omdat avontuurzoekers relatief veel overlap hebben met stijlzoekers. Ook zij zijn op zoek naar unieke belevenissen en geven gemiddeld gezien relatief veel uit aan bijzonder concepten. Ze vinden cultuur- en erfgoed interessant en zijn vaak bovenmatig maatschappelijk betrokken. Ze maken duurzame keuzes en laten zich niet snel leiden door groepen of gidsen, maar kiezen graag hun eigen pad. Dit profiel vinden we passen bij de ambitie van Opmeer.

5.3 Vormen van verblijfsrecreatie

Opmeer staat sommige vormen van verblijfsrecreatie toe in het landelijk gebied. De voorwaarden voor alle vormen van verblijf zijn opgenomen in het betreffende bestemmingsplan.

5.3.1 Kamperen

Recreatie en toerisme op het platteland zorgt voor een verbinding tussen mens en landbouw, voedselproductie en cultuurhistorie. Kamperen als verblijfsvorm draagt hier aan bij, zowel in de vorm van kamperen op boerenerven als op een kampeerterrein.

Kamperen bij de boer (kamperen als nevenactiviteit)
Kleinschalig kamperen op boerenerven is belangrijk voor Opmeer. Het laat gasten kennismaken met het landschap, agrarische activiteiten en voedselvoorziening en zorgen voor authentieke ervaringen. Nevenfuncties bij agrarische bedrijven kunnen bijdragen aan een toekomstbestendige exploitatie. Kamperen bij de boer is altijd een nevenactiviteit. De hoofdactiviteit blijft de agrarische bedrijfsfunctie. Dat betekent onder andere dat het boerenbedrijf nog in functie moet zijn, waarbij de gasten in meer of mindere mate het boerenleven kunnen ervaren.

Investeringen t.b.v. verduurzaming, klimaatadaptatie, conceptverbetering en kwaliteitsverbetering moeten zichzelf terug kunnen verdienen. Maar we begrijpen dat ondernemers met een camping als nevenfunctie beperktere middelen hebben om grote investeringen te doen. Het beleid biedt daarom onder voorwaarden speelruimte om ondernemers de kans te geven een

CONCEPT

kwaliteitsimpuls te geven aan plattelandstoerisme, waarvan de gehele gemeente profiteert.

Het beleid biedt daarom mogelijkheden om onder voorwaarden af te wijken van het bestemmingsplan tot maximaal 30 kampeerplaatsen, waarbij de overige regels voor inpassing conform bestemmingsplan blijven gelden.

Zelfstandige kampeerterreinen
Een kampeerterrein is een terrein waar bezoekers in een kampeermiddel verblijven op een aangewezen buitenterrein. Recreatie is hier de hoofdactiviteit in het bestemmingsplan.

Kampeer*middelen* zijn verplaatsbaar, bijvoorbeeld:
- Tent
- Tentwagen
- Kampeerauto
- Caravan (geen stacaravan)

De gemeente vindt nieuwe initiatieven voor kampeerterreinen tot maximaal 50 kampeerplaatsen, of bestaande kampeerterreinen die willen uitbreiden tot dit aantal, passend bij de koers voor verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme in Opmeer. We verwelkomen plannen van ondernemers die waarde toevoegen aan het toeristisch-recreatief product van Opmeer en die een bijdrage leveren aan de verbinding tussen dorp en land.

Nieuwe initiatieven voor grotere kampeerterreinen of voor uitbreiding van meer dan 50 plaatsen worden in principe niet aangemoedigd, maar indien het plan aantoonbaar kwaliteit en waarde toevoegt aan Opmeer als recreatieve bestemming, kan maatwerk overwogen worden.

<u>Voorwaarden ‘kamperen bij de boer’ en kampeerterreinen:</u>
- Aansluiting bij doelgroepen zoals beschreven in paragraaf 5.2;
- Het bedrijf moet aangesloten zijn op routestructuren voor wandelen en fietsen. Indien dat nog niet het geval is, moet in voorgesprek met gemeente onderzocht worden of dat in de toekomst mogelijk gemaakt kan worden;
- Het is een pré als het bedrijf een vorm van plattelands- of natuureducatie of extra belevingsvormen passend bij plattelandstoerisme aanbiedt die openbaar toegankelijk zijn.

<u>Aanvullende voorwaarden beleidsruimte ‘kamperen bij de boer’:</u>
- De economische activiteit ‘kamperen’ blijft ook na verruiming of uitbreiding een nevenactiviteit en overstijgt de hoofdfunctie niet.

Beleidsruimte seizoensverruiming
Campings mogen volgens het bestemmingsplan van 15 maart tot 31 oktober geopend zijn. Onder voorwaarden is het voor zowel kamperen bij de boer als voor kampeerterreinen mogelijk om jaarrond te exploiteren. Nieuwe initiatieven moeten onderscheidend zijn en iets toevoegen aan het huidige verblijfsrecreatieve aanbod.

<u>Aanvullende voorwaarden beleidsruimte:</u>
- Het plan toont aan dat door de seizoensverruiming een gezonde exploitatie ontstaat of blijft bestaan;
- Er is aantoonbare marktvraag voor winteropening;
- Aanvullend beeldkwaliteitsplan of landschappelijk inrichtingsplan waarbij ook het aangezicht in de winterperiode wordt weergegeven. Het plan mag bij bladval niet leiden tot beperking in zichtlijnen of blootlegging van verstorende bouwwerken;

Maatwerk
Beoordeling van initiatieven waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan blijft maatwerk. Het is aan de initiatiefnemer om het plan zo goed mogelijk te onderbouwen.

De gemeente wil voorkomen dat concepten ‘kamperen bij de boer’ stilaan veranderen in zelfstandige campings. Om de kleinschaligheid te bewaken, mag de nevenactiviteit te allen tijde de hoofdactiviteit niet overschrijden.

CONCEPT

Door bijvoorbeeld strengere regels te laten gelden bij kamperen als nevenactiviteit, blijft de gemeente oog houden voor oneerlijke concurrentie ten opzichte van de verblijfssector.

Stoppen met agrarisch bedrijf, maar wel door met kamperen?
Biedt u kampeerplaatsen aan als nevenactiviteit bij uw (agrarische) bedrijf, maar stopt u met de hoofdactiviteit? Dan is kamperen niet langer een nevenactiviteit en moet het bestemmingsplan gewijzigd worden. Ook bij bedrijfsbeëindiging van de agrarische tak is kamperen niet langer een nevenactiviteit. Kamperen als nevenactiviteit is een *binnenplanse afwijking*. Deze nevenfunctie kan niet automatisch overgaan in een zelfstandige camping want er gelden andere regels voor zelfstandige campings. Wilt u het bedrijf voortzetten als zelfstandig kampeerterrein, moet u een wijziging bestemmingsplan aanvragen. Uw kampeerbedrijf moet dan een zelfstandig kampeerterrein worden. U moet dit zelf aanvragen en kunnen onderbouwen. De gemeente toetst de aanvraag aan de geldende regelgeving en de voorwaarden uit het beleid.

5.3.2 Vakantieparken met recreatiewoningen

Vakantieparken met recreatiewoningen (recreatieparken) maken ook onderdeel uit van het verblijfsaanbod van de gemeente. Vakantieparken zijn uitsluitend voor recreatieve benutting bedoeld. Opmeer acht uitbreiding van het aantal en/of grootte van (bestaande) vakantieparken in het landelijk gebied onwenselijk. Permanente bewoning op vakantieparken is niet toegestaan. Illegale huisvesting van seizoenarbeiders of overige arbeidsmigranten op locaties waar alleen recreatie is toegestaan, verdienen aandacht en handhaving. Uitponding is niet toegestaan.

In de gemeente liggen enkele niet-vitale vakantieparken. Om te voorkomen dat hier problemen ontstaan met ondermijnende activiteiten of illegale bewoning, kijkt de gemeente per locatie naar een passende toekomst. Afhankelijk van de ligging en het karakter van het gebied kan dat betekenen: herontwikkeling naar wonen, uitbreiding van bedrijvigheid, versterking van natuurwaarden of een nieuwe invulling voor dagrecreatie.

5.3.3 Hotels en pensions

Grote hotels vinden we niet passen bij het karakter van Opmeer, maar kleine hotels kunnen passen bij het aangezicht van de dorpen. Om meer te profiteren van toerisme en om de reuring in centrumgebieden en rond recreatieknooppunten terug te brengen of te handhaven zijn kleine hotels wenselijk, bijvoorbeeld in combinatie met het benutten van vrijkomend erfgoed of historische panden.
Voorwaarden:

- Er geldt een maximum van 8 hotelkamers per hotel;
- Hotelkamers zijn uitsluitend bedoeld voor recreatief gebruik;
- Hotelkamers beschikken niet over eigen kookfaciliteiten;
- Hotels hebben een gemeenschappelijke ruimte;
- Het is mogelijk om per hotel 2 hotelkamers zodanig te schakelen dat er 1 familiekamer gevormd kan worden.

Zie 'horecabedrijf' in bestemmingsplannen.

5.3.4 Bed & Breakfasts

Een bed & breakfast is gericht op overnachting met ontbijt als ondergeschikte, toeristische activiteit. Een bed & breakfast is gebonden aan een (bedrijfs)woning. Een bed & breakfast in een bijgebouw is toegestaan. Industrieterreinen (De Veken, bedrijventerrein Hoogwoud) zijn uitgesloten van de mogelijkheid om een bed & breakfast te starten, ook als daar woningen of bedrijfswoningen gesitueerd zijn.

CONCEPT

Overnachtingen in verband met seizoensarbeid of andersoortige tijdelijke arbeid vallen niet onder ‘bed & breakfast’.

5.3.5 Airbnb en particuliere vakantieverhuur

In Opmeer is het mogelijk om (een deel van) de eigen woning te verhuren als ‘vakantieverhuur’. Hierbij geldt een maximum van 30 nachten per jaar en uitsluitend voor recreatieve benutting.

5.4 Passantenhaven De Wijzend Spanbroek

5.4.1 Camperplaatsen passantenhaven

De huidige camperplaatsen bij passantenhaven De Wijzend zijn vanaf 2026 alleen nog tegen betaling te gebruiken. Ze mogen maximaal 3 dagen aaneengesloten door dezelfde gasten worden gebruikt. Daarnaast zetten we in op betere handhaving en regulering van deze plaatsen. Er wordt gekeken naar een betere landschappelijke inpassing van de camperplaatsen, zodat er niet ongewenst meer campers aan de strook komen te staan. Zie hiervoor ook Actielijn 5.

5.4.2 Ligplaatsen passantenhaven

Vanaf 2026 gelden de regels voor camperplaatsen bij de passantenhaven ook voor de ligplaatsen aldaar. Ook hier geldt dat er vanaf 2026 een financiële bijdrage wordt gevraagd en dat er een maximum geldt van 3 aaneengesloten nachten door hetzelfde reisgezelschap.

5.5 Nachtregister

Het is voor alle logiesverstrekkers in de gemeente Opmeer verplicht om een nachtregister bij te houden. Dit geldt voor alle vormen van verblijf, ook voor concepten zoals Vrienden op de Fiets en Airbnb.

5.6 Toeristenbelasting

Alle logiesverstrekkers moeten toeristenbelasting afdragen. Exploitanten mogen de toeristenbelasting doorberekenen aan uw gasten. Voor inwoners van Opmeer hoeft men geen toeristenbelasting te betalen.

CONCEPT

6. Actielijn 3: Beleefbaar landschap en cultuurhistorie

Ambitie: In 2035… heeft Opmeer een aantrekkelijk en voor recreanten goed ontsloten agrarisch landschap. De doorgaande groenblauwe structuur wordt optimaal benut en erfgoedlocaties en cultuurhistorie is beleefbaar, zichtbaar en herkenbaar voor bewoner én bezoeker.

Opmeer heeft een kenmerkend landelijk en cultuurhistorisch landschap, maar dit is niet overal zichtbaar en beleefbaar. Het landschap vertelt het verhaal van eeuwen van menselijke invloed op de natuur en is rijk aan erfgoed, archeologische waarden, verkavelingsstructuren, agrarisch gebruik en leven met water (Zuiderzee). Door het landschap o.a. beter toegankelijk te maken (fysiek of op afstand), versterken we de identiteit van de regio en verrijken we de recreatieve beleving voor bewoners én bezoekers.

Uitgangspunten van het beleid zijn:

- Cultuurhistorie, erfgoed en archeologie behouden en beter beleefbaar maken
- Het agrarische karakter beter beleefbaar maken voor plattelandsbeleving

6.1 Erfgoed beschermen én beleefbaar maken

Opmeer beschermt het cultuurhistorische en archeologische landschap en erfgoed. Denk aan de droogmakerijen, verkaveling, dijken, stolpboerderijen, maar ook aan wegen, watergangen, en oude akkers.

Figuur 5 laat zien waar in de gemeente archeologische waarden aanwezig zijn of waar archeologische verwachtingen bestaan. De vrijstellingsgrenzen geven aan vanaf welk oppervlak en diepte bodem archeologisch onderzoek gedaan moet worden. Dit kan afwijken van de algemene vrijstellingsgrens van 100 m^2 in Nederland[10].

Uitgangspunten voor Opmeer zijn[10]:

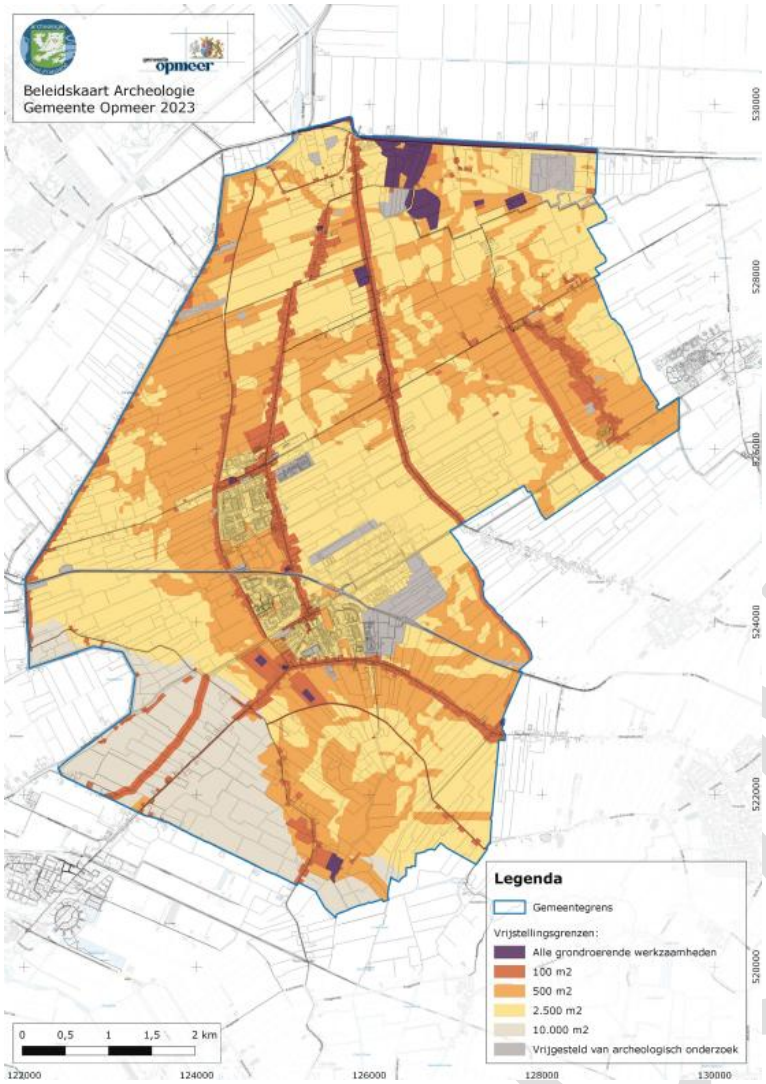
- Lintbebouwings- en verkavelingsstructuren blijven herkenbaar en leefbaar;
- Openheid tussen de linten blijft behouden;
- De Westfriese Omringdijk blijft herkenbaar als doorgaande lijn en identiteitsdrager;
- De ruimtelijke kwaliteit blijft behouden als de bestaande verkaveling (inclusief sloten) zichtbaar en beleefbaar blijft bij (semi-)tijdelijke functies en opstellingen;
- Behouden van vrije ruimte rond historische windmolens om windvang en zichtbaarheid van molens in het landschap te behouden.

Figuur 6 geeft de aardkundige waarden in gemeente Opmeer weer. Het gaat om getij-inversieruggen en welvingen, zandwerven, en een strandwal met oude kreekvormingen. Deze waarden hebben een plaats in de Provinciale Ruimtelijke Verordening en worden extra beschermd[10].

Naast bescherming, maken we onze cultuurhistorie, erfgoed en archeologie zichtbaar, herkenbaar en beleefbaar waar mogelijk. Dit doen we door het toevoegen van uitkijk- en beleefpunten met informatie over vondsten en het verleden, het toevoegen van natuurlijke, historische, sportieve belevingselementen en het maken van thematische routes voor jong en oud door het landschap. Het vertellen van de verhalen en ze onderdeel maken van het ontwerp van de leefomgeving (door kunst, architectuur, landschap), brengt bestaande landschapselementen en erfgoed tot leven.

[10] Archeologie West-Friesland (2018). Toelichting Beleidskaart Archeologie Gemeente Opmeer 2018

CONCEPT

Figuur 5. Beleidskaart Archeologie Gemeente Opmeer 2023 (bron: Gemeente Opmeer)

Figuur 6. Aardkundige waarden binnen de gemeente Opmeer (blauwe lijn) (bron: Archeologie Westfriesland (2018). Toelichting Beleidskaart Gemeente Opmeer 2018)

Een goed voorbeeld van beleefbaar erfgoed in Opmeer is de Westfriese Omringdijk, die langs de noordgrens van de gemeente loopt. Vanaf de dijk heb je prachtig uitzicht over het omliggende landschap, maar slechts weinigen weten hoe dit landschap ooit is ontstaan — of dat je hier ooit letterlijk aan de rand van de Zuiderzee stond. Dat verhaal willen we opnieuw zichtbaar en voelbaar maken in het landschap. Het naastgelegen Aartswoud is daarbij een logische afstapplek voor fietsers, al wordt die mogelijkheid nu nog weinig benut.

Het Verdrag van Faro – een Europees verdrag van de Raad van Europa (2005) – benadrukt de maatschappelijke waarde van erfgoed. Het stelt de mens en de gemeenschap centraal: erfgoed is van en voor iedereen. Het verdrag onderstreept het recht van inwoners om actief betrokken te zijn bij het behouden, benutten en doorgeven van erfgoed.

Voor Opmeer sluit dit goed aan bij de ambitie om erfgoed zichtbaarder en beleefbaarder te maken. Door inwoners, organisaties en lokale ondernemers te betrekken bij erfgoedinitiatieven, ontstaat nieuwe samenwerking en verbinding. Erfgoed wordt zo niet alleen behouden, maar ook ingezet als bron van trots, ontmoeting en leefbaarheid in de dorpen.

In dit beleid kijken we bovendien waar erfgoed en recreatie elkaar kunnen versterken. Denk aan het benutten van monumentale boerderijen voor recreatieve of gastvrije functies, of aan ideeën uit de Kerkenvisie Opmeer (2025): kerktorens inrichten als uitzichtpunt, kerken gebruiken als rust- of informatiepunt, of als locatie voor exposities, concerten en voorstellingen. Een inspirerend voorbeeld is ’t Kerkhuys in Spanbroek, waar cultureel erfgoed en recreatie al succesvol samenkomen.

Het landschap vormt de basis voor recreatieve beleving. De *Leidraad Landschap en Cultuurhistorie* van de Provincie Noord-Holland biedt hierbij handvatten voor hoe toeristische ontwikkeling en landschappelijke kwaliteit hand in hand kunnen gaan.

Figuur 7: Wipbrug Opmeer (bron: Recreatieschap Westfriesland)

6.2 Beleefbaar agrarisch landschap

We zoeken in samenspraak met de agrarische sector naar mogelijkheden voor multifunctionele landbouw in combinatie met recreatieve mogelijkheden. We werken samen aan een optimale beleving van het agrarisch gebied door wensen, knelpunten en kansen bij agrariërs ten behoeve van multifunctionele landbouw te inventariseren.

We stimuleren vormen van recreatief medegebruik, zoals openstelling van boerenbedrijven en educatieve rondleidingen. Dit draagt bij aan de lokale economie en bevordert de verbinding tussen inwoners, bezoekers en de agrarische bedrijven. Samen met agrariërs verkennen we de mogelijkheid tot aanleg van een netwerk van boerenlandpaden, dat recreanten toegang biedt tot het landelijk gebied zonder de bedrijfsvoering te hinderen. Hierin is ook aandacht voor praktische belemmeringen, zoals afspraken over aansprakelijkheid, onderhoud, honden en padenbeheer.

De regio Westfriesland vindt het wenselijk een eenduidig beleid te voeren over boerderijwinkels, zodat ondernemers op een gelijke manier behandeld worden. Er moet voorkomen worden dat er te grote winkels ontstaan die het ondernemerschap in de dorpen onder druk zetten. De verkoop van agrarische producten die ter plekke of in de regio vervaardigd of bewerkt worden, wordt onder een aantal voorwaarden toegestaan. Verkoop is bijvoorbeeld alleen mogelijk als ondergeschikte bedrijfsactiviteit en mag geen aanzuigende werking hebben voor verkeer. Meer details over de regels voor boerderijwinkels zijn te vinden in de Detailhandelvisie.

Kans: Westfriese streekproducten aan de basis van agrarische beleving

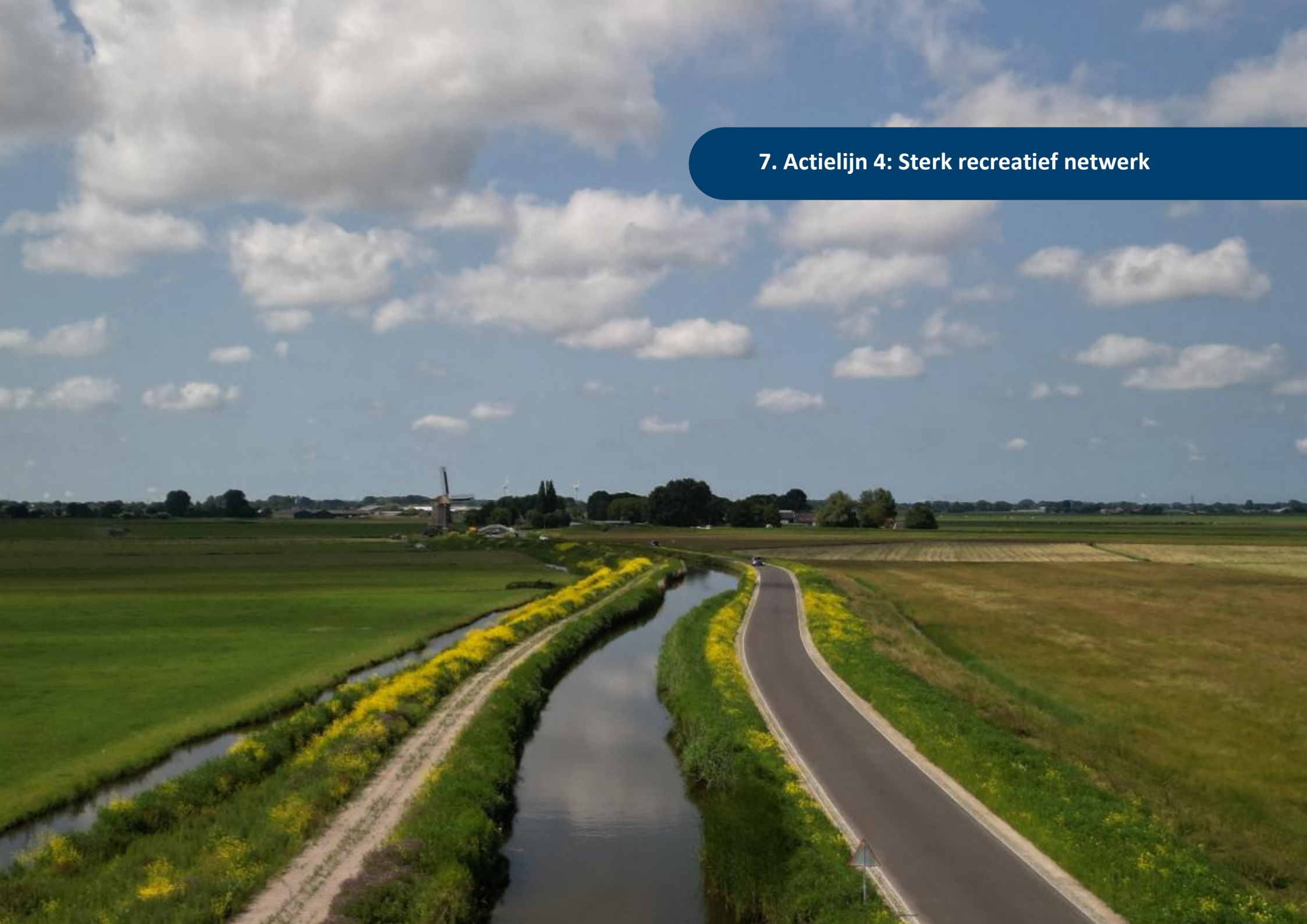
We staan open voor boerderijwinkels met streekproducten, zonder dat er concurrentie met buurtsupers in de kernen ontstaat. De Detailhandelsvisie en het Omgevingsplan zijn leidend. Korte ketens van lokaal voedsel en streekproducten tot op het bord van de inwoner en bezoeker dragen bij aan een duurzame bestemming en een lokale authentieke beleving.

Streekproducten zijn per definitie al gebonden aan de streek en dus aan het Opmeerse of Westfriese DNA. De producten worden vaak verbouwd of ontwikkeld door agrariërs of andere grondgebonden producenten. Het geeft bezoekers de mogelijkheid om “een stukje Westfriesland” mee naar huis te nemen. Niet alleen voor bezoekers interessant, ook onder Nederlanders ziet het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen de-globalisering ontstaan: aandacht voor lokale, verse, milieuvriendelijke producten groeit (bron: NBTC, 2023, Streekproducten). Naast het product zelf kan het streekproduct ook de basis zijn voor beleving, bijvoorbeeld een extra (zintuiglijke) ervaring: een audiotour in een kerktoren, het proeven van kaas bij de boer of het aaien van schapen waarvan je zojuist wollen sokken hebt gekocht. Interactie tussen producent en consument helpt ook bij het aanbieden van een beleving, bijvoorbeeld door workshops of demonstraties te geven of door in gesprek met elkaar te gaan.

Ondernemers zien een groeiende vraag naar gezond en lokaal geproduceerd voedsel. Dat biedt kansen voor samenwerking tussen de gastvrijheidssector (horeca, recreatie en eventueel retail) en lokale agrariërs. Door samen te werken aan een korte voedselketen – van boer tot bord – kunnen producten met een herkenbare herkomst worden aangeboden, wat bijdraagt aan de beleving van bezoekers én aan de lokale economie.

CONCEPT

7. Actielijn 4: Sterk recreatief netwerk

Ambitie: In 2035… heeft Opmeer een veilig, toegankelijk en aantrekkelijk netwerk voor wandelen, fietsen en varen. Opmeer is goed bereikbaar voor mensen binnen én buiten de gemeente.

Opmeer heeft verschillende recreatieve netwerken voor wandelen, fietsen en varen. Toch zijn de verbindingen niet overal toegankelijk of compleet en geven bewoners aan niet overal veilig te kunnen wandelen en fietsen. Met de toenemende behoefte aan routegebonden recreatie, drukte en diversiteit op de netwerken, is investeren in veilige en toegankelijke verbindingen belangrijk. Zo wordt – binnen de kernen, naar het buitengebied en omliggende gemeenten – de recreatieve bereikbaarheid vergroot en het netwerk als geheel versterkt.

Uitgangspunten in het beleid zijn:

- Oplossen van knelpunten in de netwerken
- Toegankelijke netwerken voor iedereen
- Uitbreiden van de netwerken met regionale aansluiting
- Stimuleren en faciliteren van duurzaam vervoer
- Recreatief medegebruik van de groenblauwe structuur

7.1 Oplossen van knelpunten in de netwerken

We optimaliseren de bestaande recreatieve verbindingen door ontbrekende schakels toe te voegen. We inventariseren ontbrekende schakels in het huidige netwerk voor wandelen, fietsen en varen. Door deze knelpunten in kaart te brengen, kunnen we gericht investeren in een compleet en samenhangend routenetwerk dat aansluit op de wensen van gebruikers én het omliggende landschap. Dit draagt bij aan een betere spreiding van bezoekers en versterkt de verbinding tussen (voorzieningen in de) kernen en het buitengebied. We proberen dat waar mogelijk te koppelen aan integrale gebiedsontwikkelingen. Een voorbeeld hiervan is de bereikbaarheid voor varen van Opmeer-Spanbroek. We willen de bereikbaarheid van Opmeer-Spanbroek via het water versterken. De Passantenhaven te Spanbroek met aanlegplaats speelt hierin een belangrijke rol. De haalbaarheid van aanvullende faciliteiten wordt onderzocht.

We inventariseren knelpunten op gebied van veiligheid in de netwerken en investeren in de veiligheid en kwaliteit van bestaande routes. Dit doen we door waar mogelijk verkeersstromen te scheiden en alternatieve paden aan te leggen op of langs drukke (landbouw)wegen (zoals bij de Koningspade). Daarnaast zijn er in de regio Westfriesland, waaronder ook Opmeer, relatief weinig schaduwplekken op fiets- en wandelpaden. Waar dit het geval is, ontwikkelen we voldoende schaduw met planting van bomen en beschutte rustplekken, om hittestress tegen te gaan en voldoende verkoeling in het landschap te faciliteren.

Figuur 8: Kansen voor veiligere, gescheiden verkeersstromen op de Koningspade (foto: Heleen van Kempen)

Aandachtspunt bij het verbeteren van de netwerken is het faciliteren van een goede bewegwijzering. Goede bewegwijzering is essentieel voor een

CONCEPT

prettige recreatieve ervaring. Uit gesprekken met bezoekers aan Tuincentrum De Boet die niet in de gemeente Opmeer wonen, bleek dat mensen niet weten waar ze een broodje zouden kunnen eten of op een terras kunnen zitten. We investeren in duidelijke (algemene) bewegwijzering en informatieborden die bezoekers en bewoners geleiden naar dorp- en wijkcentra waar horeca en winkels te vinden zijn. We maken hierbij zoveel mogelijk gebruik van bestaande bewegwijzering om onnodige verrommeling van het landschap te voorkomen.

7.2 Toegankelijke netwerken voor iedereen

We zorgen voor een breed aanbod van toegankelijke en inclusieve paden waarmee een brede groep recreanten op gelijkwaardige wijze kan genieten van het Opmeerse landschap. Dit betekent dat we bij de netwerken aandacht hebben voor een mix van lengten, breedten, ondergronden, hoogteverschillen, contrasterende kleuren of reliëfstenen. Heldere digitale informatie (o.a. via Opmeer Gewoon Anders) over de netwerken maken we beschikbaar, zodat elke recreant een passende route kan kiezen. We maken gebruik van de expertise van ervaringsdeskundigen op gebied van toegankelijkheid en volgen als het gaat om utilitaire fiets- en wandelpaden de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) Opmeer 2025. We zorgen dat het netwerk én de groengebieden eromheen openbaar toegankelijk blijven, omdat elke burger recht heeft op openluchtrecreatie.

7.3 Uitbreiden van de netwerken met regionale aansluiting

Samen met regionale partners zoals het Pact van Westfriesland 7.1 en Recreatieschap Westfriesland onderzoeken we mogelijkheden voor uitbreiding van de netwerken. We kijken naar strategische verbindingen met regionale routes en toeristische trekpleisters. Denk bijvoorbeeld aan het verlengen van de (vaar)verbinding vanuit Hoogwoud richting Hollands Kroon. Zo bevorderen we de regionale bereikbaarheid per fiets en over water en versterken we de profilering van Opmeer als onderdeel van een groter recreatief netwerk.

Er zijn in de gemeente goede mogelijkheden voor het versterken van het toerisme in de vorm van ‘routetoerisme’. Ondernemers langs fiets-, wandel- en vaarroutes kunnen faciliteiten en activiteiten aanbieden aan de passant. Zo versterken ondernemers en recreatie elkaar. We maken routes aantrekkelijker door het toevoegen van gebruiksvoorzieningen zoals rustplekken met voldoende schaduw, picknickplekken, oplaadpunten voor e-bikes, aanlegplaatsen voor bootjes en speelmogelijkheden voor kinderen. We inventariseren locaties op de routes waar nog meer gebruiksvoorzieningen nodig zijn.

7.4 Stimuleren en faciliteren van duurzaam vervoer

We stimuleren en faciliteren duurzaam vervoer, om zo bezoekers alternatieven te bieden voor het gebruik van de auto en in te spelen op de toename in elektrisch vervoer. Dit betekent dat we zorgen dat iedere inwoner vanuit huis of belangrijke knooppunten makkelijk te voet, per fiets of met openbaar vervoer naar plaats van bestemming of een startpunt kunnen. Een voorbeeldlocatie is het Toeristisch Overstap Punt (TOP) bij Hoogwoud, van waaruit verschillende wandelroutes, zoals de Opmeerder Wuivertocht en Langereisroute, starten, maar ook dorpscentra en -randen en recreatieve clusters (zoals de centrale en wijk-BOSS-zones) zijn belangrijke locaties. Deze locaties richten we waar nodig en mogelijk in met stallingsmogelijkheden en oplaadpunten voor elektrisch vervoer. We verkennen en ondersteunen initiatieven voor deelmobiliteit op strategische locaties.

7.5 Recreatief medegebruik van de groenblauwe structuur

Met een goed verbonden netwerk van waterwegen en natuur, maken we het landschap beleefbaar en toegankelijk. Het versterken van de zogenoemde groenblauwe structuur draagt niet alleen bij aan de kwaliteit van het water en de natuur, het biedt tegelijkertijd ook kansen voor meer recreatieruimte.

CONCEPT

Waar mogelijk combineren we de groenblauwe structuur in het landschap met recreatie. Dit doen we door het verbinden van polders, aanleggen van natuurvriendelijke oevers, het uitbreiden van groenstroken en aanleggen van struinpaden. Hiermee spelen we in op klimaatverandering en creëren we een recreatief decor voor onder meer natuureducatie, natuurbeleving en wandelen.

CONCEPT

8. Actielijn 5: Bruisende recreatieve knooppunten

Ambitie: In 2035… heeft Opmeer meerdere bruisende recreatiegebieden met diverse voorzieningen waar inwoners én bezoekers graag verblijven.

Opmeer heeft verschillende locaties die zich bij uitstek lenen voor de ontwikkeling als recreatief knooppunt: passantenhaven de Wijzend, recreatieterrein de Weijver, en de dorpen en kernen (in lijn met BOSS-beleid). Door deze plekken gericht te ontwikkelen, te versterken en beter te verbinden met de omgeving, ontstaan bruisende en uitnodigende gebieden waar zowel inwoners als bezoekers graag verblijven. Deze knooppunten vormen belangrijke ankerpunten voor ontspannen, bewegen, spelen en ontmoeten, en dragen bij aan de leefbaarheid en aantrekkingskracht van de gemeente.

Uitgangspunten in het beleid zijn:

- Opwaarderen passantenhaven de Wijzend
- Versterken recreatieterrein de Weijver
- Reuring in de dorpscentra

8.1 Opwaarderen passantenhaven de Wijzend Spanbroek

Bewoners zien de Passantenhaven als een geschikte locatie voor meer recreatiemogelijkheden en voorzieningen. We onderzoeken de mogelijkheden om de passantenhaven als een aantrekkelijk, levendig recreatiegebied te ontwikkelen, dat uitnodigt tot ontspanning, ontmoeting en beleving voor jong en oud. In het BOSS-plan is de passantenhaven aangemerkt als een wijk BOSS-zone. We kijken daarbij ook of we de uitstraling en kwaliteit van de passantenhaven kunnen verbeteren en voegen, waar gewenst, meer recreatiemogelijkheden toe. We onderzoeken ook de mogelijkheden om het vaarwater te verdiepen zodat de passantenhaven ook als passantenhaven kan functioneren, inclusief (betaalde) ligplaatsen.

De passantenhaven kan zo een aantrekkelijk startpunt worden waar vandaan bewoners en bezoekers het buitengebied kunnen verkennen, en wordt verbonden met omliggende natuur- en recreatiegebieden en andere BOSS-zones voor een groot en bruikbaar recreatief netwerk.

Figuur 9. Passantenhaven de Wijzend Spanbroek (bron: Recreatieschap Westfriesland)

8.2 Versterken recreatieterrein de Weijver Hoogwoud

Recreatieterrein de Weijver vormt een belangrijke schakel tussen de kernen Opmeer en Hoogwoud. Door de ligging, grootte van het gebied en het multifunctionele karakter is de Weijver een belangrijk ankerpunt in het recreatief-toeristische aanbod van de gemeente.

Hoewel het terrein al verschillende voorzieningen heeft, zoals sportveldjes, een natuurspeeltuin en wandelpaden, en er regelmatig activiteiten en evenementen worden georganiseerd, heeft het terrein potentie om zich verder te ontwikkelen tot een volwaardig recreatieknooppunt. In het BOSS-plan is het recreatieterrein aangewezen als centrale BOSS-zone en wordt het

CONCEPT

ingericht als een aantrekkelijke plek met een hoog voorzieningenniveau. Om deze versterking te realiseren heeft de gemeente het plan om aanliggende gronden aan te kopen. Op deze gronden is een Wet voorkeursrecht gemeenten (WVG) gevestigd, zodat toekomstige ontwikkeling in samenhang met het terrein kan plaatsvinden.

We stimuleren lokale en regionale evenementen, zoals streekmarkten, concerten, sportevenementen, foodfestivals en culturele activiteiten. Samenwerking met lokale ondernemers, verenigingen en culturele instellingen is daarbij belangrijk. De Weijver profileert zich als hét recreatiehart van de gemeente, met een aantrekkelijke en herkenbare uitstraling. Onderdeel daarvan is landschapsinrichting, waar we aandacht hebben voor meer diversiteit aan groen, een natuurinclusieve inrichting en verrijking van de biodiversiteit. Maar we behouden ook de open ruimte met graslandschap voor evenementen en groepsactiviteiten. Bij nieuwe voorzieningen houden we rekening met verschillende wensen, leeftijden, fysieke mogelijkheden en achtergronden.

8.3 Vitale dorpen en kernen

We ontwikkelen vitale dorpen en kernen waar recreatie en toerisme floreren, en inwoners en ondernemers de lusten van de sector ervaren. De dorpen en kernen zijn onderdeel van het BOSS-netwerk en stimuleren ontmoeting tussen bewoners en bezoekers. Er is ruimte voor initiatieven, activiteiten en voorzieningen voor jong en oud, passend bij het DNA van Opmeer. Nieuwe recreatieve voorzieningen versterken de sociale cohesie, bevorderen het welzijn en stimuleren de lokale economie.

In de Toekomstvisie Opmeer 2030 wordt ingezet op de hoofdkernen Opmeer, Spanbroek en Hoogwoud als centrum van de gemeente. Binnen deze kernen ontwikkelen we voldoende openbare ontmoetingsplekken en groen waar inwoners van alle leeftijden elkaar kunnen ontmoeten. Denk aan het toevoegen van toegankelijke groenzones en laagdrempelige recreatiemogelijkheden. We ontwikkelen specifiek aanbod voor jongeren, omdat uit het bewonersonderzoek bleek dat er nog te weinig aanbod voor deze doelgroep is. Denk daarbij aan eigentijdse ontmoetingsplekken, kleinschalige sportvoorzieningen en culturele activiteiten.

Figuur 10. Vrijmarkt op recreatieterrein De Weijver (bron: Opmeer Leeft)

Belangrijk bij het versterken van de dorpen en kernen is dat recreatief-toeristische ontwikkeling niet een doel op zich is, maar een middel om leefbaarheid, welzijn en betrokkenheid te versterken.

We hebben daarom aandacht voor:

- **Lokaal eigenaarschap:** we ondersteunen en stimuleren initiatieven vanuit inwoners, verenigingen en lokale ondernemers.
- **Samenwerking tussen generaties**: we versterken onderlinge betrokkenheid en samenwerking door voorzieningen te faciliteren die jong en oud verbinden.

CONCEPT

- **De identiteit van dorpen en kernen**: elk dorp of kern heeft een eigen karakter en kracht. Nieuwe ontwikkelingen sluiten hierop aan en versterken dit.

CONCEPT

9 Tot slot: doorkijk naar 2035

Het recreatie- en toerismebeleid kijkt door naar 2035. Dit betekent dat we de komende tien jaar met elkaar aan de slag gaan, aan de hand van de vijf actielijnen. Deze vormen de basis voor toekomstige acties en projecten.

1. Bestemming Opmeer

- Opmeer is een veelzijdige toeristische bestemming voor plattelandstoerisme, met een eigen identiteit, maar sterk verankerd in Westfriesland en daarbuiten.
- Bewoners zijn trots op onze gemeente en heten bezoekers welkom.
- Bezoekers weten Opmeer goed te vinden als uitvalsbasis voor wandelen, fietsen of het verkennen van de regio/kustgebieden, voelen zich er thuis en dragen hun steentje bij aan de ontwikkeling van dorp en landschap.

2. Vitale verblijfsrecreatie

- Opmeer heeft een toekomstbestendig verblijfsaanbod, passend bij de identiteit en de schaal van de gemeente.
- We werken aan verduurzaming en verbetering van het bestaande aanbod.
- We stimuleren duurzame nieuwe initiatieven die aansluiten bij de ambities uit het toeristisch-recreatief beleid en het aanbod een kwaliteitsimpuls geven.

3. Beleefbaar erfgoed en landschap

- Opmeer heeft een aantrekkelijk en voor recreanten goed ontsloten agrarisch landschap.
- De doorgaande groenblauwe structuur wordt optimaal benut en erfgoedlocaties en cultuurhistorie is beleefbaar, zichtbaar en herkenbaar voor bewoner én bezoeker.

4. Sterk recreatief netwerk

- Opmeer heeft een veilig, toegankelijk en aantrekkelijk netwerk voor wandelen, fietsen en varen.
- Opmeer is goed bereikbaar voor mensen binnen én buiten de gemeente.

6. Bruisende recreatieve knooppunten

- Opmeer heeft meerdere bruisende recreatiegebieden met diverse voorzieningen waar inwoners én bezoekers graag verblijven.
- We richten de BOSS-zones in zoals vastgelegd in het BOSS-beleid, maar ook de gebieden die daar buiten vallen, zoals de Passantenhaven de Wijzend in Spanbroek, Recreatieterrein de Weijver en de dorpscentra.

Colofon

Versie:
Najaar 2025

Tekst:
Bureau BUITEN (Desiree van der Heide en Nynke Meeske)
Gemeente Opmeer (Heleen van Kempen)

Beeld foto cover: Gemeente Opmeer

Overig beeldmateriaal in dit document bevat bronvermelding of naamsverwijzing.

Dit document is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld, maar het is altijd mogelijk dat bepaalde informatie niet (meer) klopt. Waar bekend zijn de bronnen vermeld.

Opmeer, 2025

Bijlage 1 Kernpunten overig beleid

Toekomstvisie Opmeer 2030
De Toekomstvisie Opmeer 2030 geeft richting aan de ontwikkelingen in de gemeente Opmeer passend in het droombeeld van de inwoners van Opmeer.

In de toekomstvisie is een droomscenario 2030 op gebied van recreatie en toerisme voor Opmeer beschreven:

"Er is, vooral zomers, bescheiden bedrijvigheid rondom toerisme. Fietsende dagtoeristen hebben Westfriesland ontdekt. Opmeer profileert zich als uitvalsbasis vanuit waar de hele regio verkent kan worden. De gemeente zet in op kleinschalige overnachtingsmogelijkheden. Geen grote hotels, wel B&B's of campings. Opmeer trekt rustzoekers die het gebied binnen de Westfriese Omringdijk willen verkennen, of met veel plezier de 5-kernen wandeltocht voltooien."

Opmeer is een gezonde gemeente met vitale kernen waar jong en oud kunnen wonen, recreëren en werken. In de Toekomstvisie is aandacht voor een gezond toekomstperspectief voor de agrarische sector, ook in relatie tot recreatie en toerisme. Opmeer maakt onderdeel uit van de regio Westfriesland, maar koestert de eigen identiteit.

Belangrijke thema's zijn bereikbaarheid van de kernen, verrijken van het recreatief-toeristische aanbod (waaronder overnachtingsmogelijkheden) en beleving van het landschap. Erfgoed wordt steeds vaker geïntegreerd in de ruimte en krijgt nieuwe functies. Hierdoor is erfgoed zowel van maatschappelijke als recreatieve waarde. Hoewel het thema economie in de Toekomstvisie beperkt is uitgewerkt, blijft het stimuleren van de lokale economie vanzelfsprekend één van de doelstellingen. De spin-off van recreatie en toerisme op de lokale economie zal in omvang wellicht beperkt zijn, maar onverminderd belangrijk voor ontwikkeling van de sector.

Beleidsplan BOSS
Het Beleidsplan BOSS heeft als doel om alle inwoners in de gemeente Opmeer ruimte te bieden om te Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS). In het plan wordt gemeente Opmeer in 2040 beschreven als "***een gemeente waar alle inwoners uitgenodigd en uitgedaagd worden om te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten in de openbare buitenruimte. De fysieke inrichting van de buitenruimte maakt dit mogelijk, er ligt een sterk netwerk van aantrekkelijke, uitdagende en gevarieerde ruimtes, plekken en routes over de hele gemeente. Deze fysieke inrichting wordt versterkt door communicatie van het netwerk en programmering op het netwerk.***"

Voor Opmeer betekent dit de inzet op een beweegvriendelijke inrichting met gevarieerde sport- en speelplekken, natuurbeleving, ontmoetingsplekken (voor jong en oud) en ontsluiting van het landelijk gebied.

Visie Recreatie & Toerisme Noord-Holland 2030
Recreatie en toerisme zijn van groot belang voor Noord-Holland. De provincie ziet dan ook mogelijkheden om de kansen die recreatie en toerisme bieden nog beter te benutten. De ambitie voor 2030 luidt dan ook: *heel Noord-Holland profiteert van recreatie en toerisme'.*

Dat houdt in dat:
- Er voldoende ruimte is voor recreatie, ook in en rondom stedelijke gebieden;
- Er een netwerk van goed bereikbare toeristisch-recreatieve voorzieningen is, dat optimaal aansluit bij de wensen en behoeften van inwoners en gasten;
- De kwaliteiten van natuur, landschap, cultuur en ondernemerschap zo goed mogelijk worden ingezet voor duurzame toeristisch-recreatieve ontwikkeling.
- Alle Noord-Hollanders profijt hebben van recreatie en toerisme.

CONCEPT

- Recreatie en toerisme een optimale bijdrage leveren aan de economie, leefbaarheid, behoud van cultuur en natuur en preventieve gezondheidszorg.

Regionale Visie Verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord
Met de Regionale Visie Verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord wordt gewerkt aan het doel om in 2030 de meest vitale verblijfsregio van Nederland te zijn. Dat wordt gedaan aan de hand van zeven principes:

- We werken samen aan een vitale verblijfsrecreatiesector.
- Er is ruimte voor onderscheidend aanbod.
- We kiezen voor recreatief ondernemerschap bij nieuwe ontwikkelingen.
- We versterken de omgeving (ruimtelijk en economisch).
- We hergebruiken waar mogelijk het bestaande aanbod.
- We versterken het bestaande ondernemerschap.
- We creëren nieuwe waarde voor niet-vitaal aanbod.

Pact van Westfriesland 7.1[11]
De zeven Westfriese gemeenten hebben samen met partners uit het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties nagedacht over de versterking van welvaart en welzijn in Westfriesland. Het resultaat is het Pact van Westfriesland 7.1: zeven gemeenten, één geluid.

"We gebruiken ons mooie landschap om recreëren in de regio nog prettiger te maken. Met meer activiteiten op het gebied van sport, recreatie en cultuur. Dat is fijn voor onze eigen inwoners, maar het trekt ook meer bezoekers en dus meer bestedingen aan. We ontwikkelen een cultureel profiel, regio-marketing, evenementen en een recreatieve routestructuur."

Opmeer heeft binnen dit Pact een belangrijke rol in het versterken van het aanbod gericht op sport, recreatie en cultuur, aansluitend op de Westfriese identiteit, met bijdragen aan een dekkend wandel- en fietsnetwerk, en het stimuleren van culturele evenementen.

Promotieplan Toerisme Westfriesland
Uitvoering van Pact van Westfriesland 7.1, doelen:

- Vergroten van de zichtbaarheid van de regio voor (potentiële) bezoeker
- Verbinden van ondernemers onderling en ondernemers met de overheid, zodat samen kostenefficiënt een grote(re) doelgroep kunnen bereiken om de regio te promoten.

Voor Opmeer betekent dit het vergroten van de zichtbaarheid van de gemeente én de regio, en het stimuleren van samenwerking op lokale en regionale schaal.

Recreatievisie Westfriesland (nog niet vastgesteld)
Momenteel wordt in opdracht van Recreatieschap Westfriesland een recreatievisie opgesteld. De visie geeft inzicht in de regionale ambities en doelen op het gebied van recreatie voor de komende 15 jaar. De visie streeft naar een toename van groen per huishouden met daarbij een focus op verbindingen. Om invulling te geven aan de ambitie zijn vier actielijnen uitgewerkt:

1. Opwaarderen en uitbreiden van recreatiemogelijkheden
2. Fijnmazig netwerk van wandel-, fiets- en vaarroutes
3. Aantrekkelijk en beleefbaar Westfries landschap
4. Samenwerking met andere beleidsvelden en organisaties

Ruimtelijke agenda Westfriesland
De regio Westfriesland is met provincie Noord-Holland, het hoogheemraadschap NK en de overige NHN-gemeenten in Noord-Holland Noord bezig met het opstellen van een Ontwikkelperspectief voor Noord-Holland Noord en het actualiseren provinciale Omgevingsvisie. Dit perspectief vormt een bouwsteen voor de input van de regio Westfriesland

[11] Versie 7.2 is tijdens het schrijven van het conceptdocument in de maak

CONCEPT

en levert input voor de Nota Ruimte. In de Ruimtelijke Agenda uit 2024 zijn alle ruimtelijke opgaven verkend en zijn eerste richtingen over hoe Westfriesland wil omgaan met de ruimtelijke opgaven reeds beschreven. In 2025 wordt de Ruimtelijke Agenda uitgewerkt tot een nieuw regionaal perspectief. De scope van dit perspectief is 2040, met een doorkijk naar 2050. De inhoud van de Ruimtelijke Agenda wordt gestuurd vanuit programmalijn 'Regie op de Ruimte' uit het Pact van Westfriesland 7.1 2025-2035.

Relevant voor Opmeer is:

- **Het agrarisch systeem**: we koesteren het agrarisch systeem en de waardevolle grond. De landschappelijke kwaliteiten zijn sturend voor de agrarische ontwikkelruimte.
- **Natuur en recreatie:** robuust raamwerk in samenhang met langzaam verkeer. Inzetten op Natuurnetwerk Nederland in samenhang met recreatie. We focussen op linten, dijken en waterwegen. We combineren natuur en recreatie. De dorps- en stadsranden worden versterkt met plekken voor recreatie en natuur.
- **De kleine kernen:** vergroten leefbaarheid en sociale cohesie in kleine kernen. Versterking van de dorpscentra.
- **Bereikbaarheid:** openbaar vervoer centraal.

Provinciale Omgevingsverordening

In de Provinciale Omgevingsverordening zijn twee gebieden aangewezen als Beschermd landschap, die deels liggen in gemeente Opmeer en die extra bescherming genieten vanwege hun landschappelijke, aardkundige, ecologische of cultuurhistorische waarde. Deze gebieden, genaamd Opmeer-Wognum en Abbekerk en omgeving, hebben extra bescherming tegen ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Ook geeft de verordening regels, over het binnen het omgevingsplan mogelijk maken van recreatieve voorzieningen met name in het landelijk gebied.

CONCEPT

Bijlage 2 Toelichting recreatief-toeristisch profiel

Recreatief-toeristisch profiel

Ligging en kenmerken

Gemeente Opmeer ligt in de regio Westfriesland in Noord-Holland. De gemeente ligt centraal tussen verschillende toeristische herkenningspunten: tussen de Noordzeekust en het IJssel- en Markermeer, dichtbij historische steden als Hoorn, Enkhuizen en Alkmaar en binnen een half uur van Amsterdam. Opmeer heeft een landelijk en cultuurhistorisch landschap waarin stolpboerderijen, lintdorpen, authentieke boerderijen, openheid en agrarisch groen landschap één geheel vormen. Rust in de natuur, het landschap en langs de waterwegen wordt afgewisseld met reuring in de dorpskernen, historie, culturele waarden en horeca.

Ruim 85% van het Opmeerse grondgebied wordt gebruikt voor de landbouw[12]. De agrarische sector speelt daarom een belangrijke rol in het landschap. Daarnaast vallen twee gebieden van de gemeente onder Beschermd landschap (BL) en meerdere andere kleinere gebieden zijn onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Ook beheert Landschap Noord-Holland gronden om de weidevogels en het oorspronkelijke landschap te behouden, in samenwerking met agrariërs. Dit landschap kenmerkt zich door het oude zeekleilandschap met wisselende verkavelingspatronen en lange bebouwingslinten. De historische verkaveling is nog goed herkenbaar en maakt de geschiedenis van het landschap zichtbaar. Dit maakt de verkaveling van cultuurhistorische en landschappelijke waarde. Door de aanwezigheid van de bebouwingslinten wordt het landschap opgedeeld in meerdere open ruimtes en zijn er soms lange zichtlijnen (bron: Provincie Noord-Holland). Het buitengebied is bovendien een geschikte habitat voor weidevogels.

Zowel inwoners als bezoekers en toeristen kunnen hun hart ophalen aan de rust en ruimte in het buitengebied en de activiteiten in de dorpskernen op gebied van cultuur(historie), sport, spelen en ontmoeting. Hiermee is de gemeente aantrekkelijk voor rustzoekers, wandelaars, fietsers en cultuurliefhebbers.

Verblijfsrecreatief aanbod

In de gemeente zijn verschillende mogelijkheden om te overnachten, zoals B&B's, campings, vakantiewoningen, enkele groepsaccommodaties en vakantieparken. Het recreatiepark aan De Bongerd/Wilhelminalaan in Aartswoud en het recreatiepark Westfriesland in de gemeente, een groot vakantiepark met bungalows en stacaravans. Recreatiepark Westfriesland is door de Taskforce Vitale Vakantieparken als niet-vitaal aangemerkt.

Dagrecreatief aanbod

Het dagrecreatieve aanbod bevat verschillende culturele, sportieve en sociale activiteiten. Cultuurliefhebbers kunnen terecht bij diverse (agrarische) musea zoals het Rundveemuseum, Museumboerderij West Frisia, Rosarium 'De Rozenhof' en Kaasboerderij Berkhout en theaterlocaties zoals Theaterkerk Wadway, Podium Pardoes, Jazzkerk Aartswoud en 't Kerkhuys. Daarnaast zijn er faciliteiten als kanoverhuur, midgetgolf en farmsurvival, kunnen bezoekers relaxen in het tuincafé van Tuincentrum de Boet (een grote trekker in de gemeente), zijn er diverse sportvoorzieningen en -verenigingen, en restaurants (van brasseries en cafés tot snackbars en een ijssalon). Bovendien heeft de gemeente een recreatieterrein met sportvoorzieningen, o.a. openluchtzwembad , een natuurspeeltuin en hondenlosloopvelden, gelegen tussen Opmeer en Hoogwoud.

Het buitengebied heeft diverse natuurgebieden, maar deze zijn niet allemaal openbaar toegankelijk (o.a. 't Laeg en de Weelpolder). Thematische wandel- en fietsroutes en uitzicht- en beleefpunten, zoals gericht op de

[12] Gemeente Opmeer (2021). Toekomstvisie Opmeer 2030

CONCEPT

natuurgebieden en molens die op afspraak voor publiek geopend zijn, bieden kansen om ook het karakteristieke landschap met de kenmerkende lintdorpen en dijken beleefbaar te maken.

Routestructuren
Opmeer heeft wandel-, fiets- en vaarroutes, onderdeel van grotere netwerken in Westfriesland. Het wandelnetwerk van Westfriesland heeft in Opmeer twee startpunten met informatieborden: Aartswoud en sport- en recreatieterrein De Weijver. De fietsroutes in de gemeente zijn onderdeel van langere fietsroutes door andere gemeenten en over de Westfriese Omringdijk. Vanuit Passantenhaven de Wijzend in Spanbroek is het mogelijk om te varen en ook in het noordoosten van de gemeente is het mogelijk om te varen. Voor de vaarroutes kunnen ook boten en kano's gehuurd worden, bij Botenverhuur Opmeer en Kanoverhuur bij camping de Gouw. Er liggen kansen om de veiligheid en kwaliteit van de wandel- en fietspaden te verbeteren. Wandelen en fietsen gaat voor een groot deel over (verkavelde) landbouwwegen heen wat zorgt voor dubbele verkeersstromen en soms onveilige situaties. Daarnaast kan de verbinding van de dorpskernen naar het buitengebied nog meer versterkt worden, bijv. met de ontwikkeling van ommetjes vanuit de wijk en betere (vrijliggende) fiets- en wandelpaden.

Cultuurhistorie en erfgoed
De gemeente heeft divers erfgoed en cultuurhistorie, waaronder de lint(dorp)en met gebouwde elementen zoals stolpboerderijen, molens (waaronder Molen de Lastdrager, de Kaagmolen en de Westerveer) en landschappelijke structuren zoals dijken, veenverkaveling met langgerekte linten op hoger gelegen kreekruggen. Vanaf de dijken
en verbindingswegen tussen de linten is de openheid vaak aan weerszijden goed te ervaren. Door het landschap gaan diverse sloten en waterwegen die herkenbare lijnen vormen, zoals de Wijzend.

Figuur 11. Streekpad Westfriese Omringdijk (bron: Wandelnet)

De Westfriese Omringdijk die ten noorden van de gemeente loopt, heeft een herkenbaar monumentaal dijkprofiel en vormt een belangrijke drager in het landschap. Vanaf de dijk is het oude zeekleilandschap met nieuwere aandijkingen en droogmakerijen zichtbaar.

Vanuit de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie van provincie Noord-Holland (2018) zijn een aantal algemene ambities en ontwikkelprincipes geformuleerd die van invloed zijn op Opmeer:

- De verschillende lintbebouwings- en verkavelingsstructuren blijven herkenbaar en beleefbaar waarin het contrast tussen droogmakerijen en veengebied benadrukt wordt en het karakter van linten wordt versterkt.
- De openheid tussen de linten is een uitgangspunt.
- De Westfriese Omringdijk is de omlijsting van het open Westfriese landschap en vormt een identiteitsdrager.
- Behouden van de vrije ruimte (molenbiotopen) rond historische windmolens.

CONCEPT

Passantenhaven de Wijzend in Spanbroek

Dit beleid besteedt ook specifiek aandacht aan Passantenhaven de Wijzend. De passantenhaven heeft een boottrailerhelling, aanlegsteigers, drie camperplaatsen en een parkeerterrein. Het verblijf in de haven is het gehele jaar gratis, voor een maximale duur van 72 uur. Vanaf de haven is het mogelijk om via de Wijzend naar de doorgaande routes in Noord-Holland te varen. De haven is vanuit het centrum van Spanbroek goed te bereiken en biedt ruimte om te rusten en te genieten van de weidse omgeving.
Momenteel maken jongeren regelmatig gebruik van de haven, onder andere om te zwemmen, en de bootinlaat wordt veel gebruikt. Ondanks dat zijn er kansen voor verbetering van de haven: het is voor passantenboten niet mogelijk om langer te verblijven in de haven (geen voorzieningen aanwezig), en de basisvoorzieningen en uitstraling van de haven zijn toe aan verbetering.

Figuur 12. Passantenhaven de Wijzend Spanbroek (bron: Recreatieschap Westfriesland)

Economische betekenis recreatie en toerisme

In de gemeente Opmeer valt 3,7% van de banen binnen de recreatief-toeristische sector (t.o.v. 6,7% in 2023 in Nederland)[13]. De sector is relatief beperkt, er is ruimte voor meer werkgelegenheid. De koers van het nieuwe beleid kan mogelijk leiden tot meer werkgelegenheid in de vrijetijdssector.

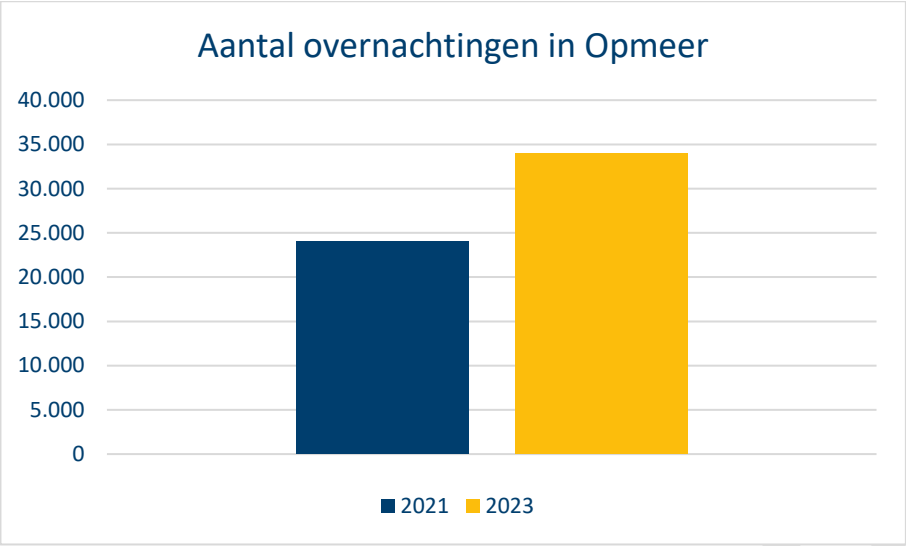
Toeristenbelasting

De gemeente Opmeer heft toeristenbelasting. Toeristenbelasting is een algemene heffing. Verhuurders van slaapplaatsen betalen deze belasting, maar mogen dit doorberekenen aan de gast/klant. De camperplaatsen aan de passantenhaven zijn nu nog gratis. Ze worden niet verhuurd en daarom betalen gebruikers tot nu toe ook geen toeristenbelasting. Dat gaat bij invoering van het nieuwe beleid veranderen (zie hoofdstuk 5).De gemeente onderzoekt welke mogelijkheden er zijn om gebruikers van de camperplaatsen te laten bijdragen. Mogelijk zal betaling in de toekomst via een QR-code gaan.

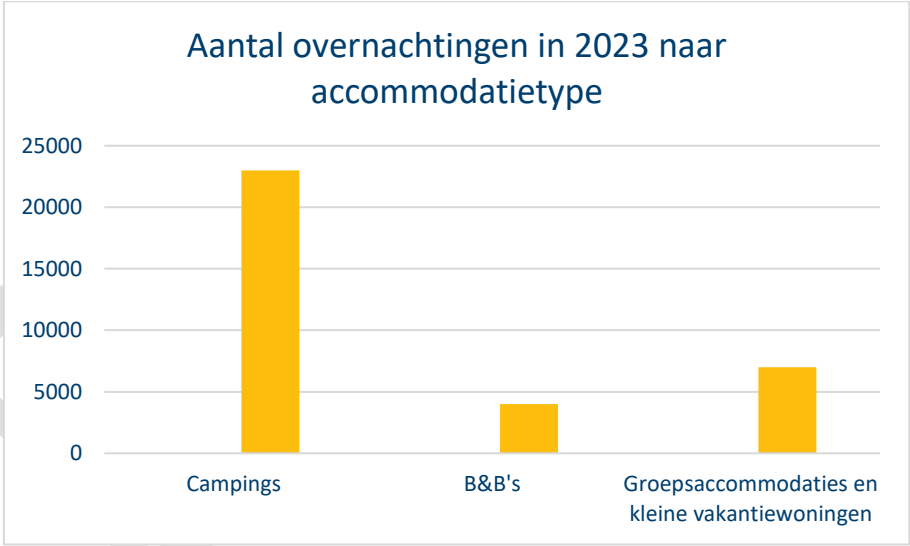
Het aantal overnachtingen in Opmeer is van 2021 tot 2023 gestegen (zie figuur 13).

[13] Toekomstvisie Opmeer 2030; LISA-data 2023

CONCEPT

Figuur 13. Aantal overnachtingen in Opmeer in 2021 en 2023 (bron: Gemeente Opmeer)

Figuur 14. Aantal overnachtingen in 2023 naar accommodatietype (bron: Gemeente Opmeer)

Van het aantal overnachtingen in 2023 komen de meeste voort uit campings, gevolgd door B&B's. Overige overnachtingen komen voort uit groepsaccommodaties en kleine vakantiewoningen (mengvorm tussen camping en B&B (zie figuur 14). In 2022 stonden er ongeveer 50 Opmeerse accommodaties geregistreerd op Airbnb (29 eenheden op een vakantiepark, 2 B&B's, 1 hotel/hostel, 18 overige eenheden), waarvan de meeste accommodaties gevestigd in Opmeer-Noord (30 accommodaties). Deze accommodaties zorgden in 2022 voor ca. 5.500 overnachtingen, en de opbrengst van via Airbnb verhuurde woningen en kamers wordt in 2022 geraamd op € 1.020.000.[14]

[14] AirDNA, Provincie Noord-Holland, Universiteit Utrecht & Sweco, Monitor Airbnb Noord-Holland, Factsheet ontwikkeling Airbnb 2015-2022 - Opmeer.

Bijlage 3 Toelichting trends & ontwikkelingen

Groei binnenlands en inkomend toerisme

Het NBTC verwacht tot aan 2035 een toename van binnenlands en inkomend buitenlands toerisme. In Noord-Holland (exclusief Amsterdam) wordt een toename van 32% procent verwacht, van 6,4 miljoen verblijfsgasten in 2023 naar 8,5 miljoen in 2035[15]. Van deze ruim 2 miljoen extra verblijfsgasten komt naar schatting een half miljoen voort uit binnenlands toerisme en 1,5 miljoen uit buitenlands inkomend toerisme. Groeimarkten zijn Spanje en Italië (mogelijk vanwege klimaatverandering), Azië en overige continenten. Vanuit Noord- en Zuid-Amerika en vanuit het Verenigd Koninkrijk en Duitsland wordt percentueel gezien de minste groei verwacht, maar blijven interessante markten. Duitsland blijft in de prognoses voor Noord-Holland de grootste afzetmarkt.

Baten van natuurrecreatie en -toerisme

Natuurtoerisme- en recreatie zit in de lift. In de jaren tot aan de coronacrisis zijn natuurgerelateerde overnachtingen toegenomen, in sommige jaren zelfs met meer dan 30%. Natuurtoerisme en -recreatie levert ook financiële baten op. Het CBS berekende dat recreatie en toerisme als ecosysteemdienst in 2018 landelijk zo'n 14 miljoen euro opleverde. Natuur*recreatie* (zonder overnachting) leverde in 2018 zo'n 7 miljoen euro op. Denk aan wandelen, fietsen, zwemmen, op het strand liggen, watersport enzovoorts. De baten van natuurrecreatie en natuurtoerisme komen voort uit gerelateerde uitgaven in andere sectoren. Bij natuur*toerisme* kun je denken aan strandvakantie, wandel- en fietsvakanties, watersportvakanties en outdoor vakanties. Een groot deel (ongeveer tweederde) van de mensen die deze vakanties in Nederland doorbrengen is Nederlands. Het meest wordt gewandeld in bossen (34%), maar ook openbaar groen (13%) en graslanden (11%) zijn interessante landschapstypen voor wandelen in de natuur.

Ook 'groene leefbaarheid' is een ecosysteemdienst. Het gaat hier grofweg om baten voor een goede leefomgeving die gerelateerd zijn aan dichtbij de natuur wonen. De meerwaarde van deze werd in 2018 geschat op 1,5 miljard euro. Bos, water en openbaar groen vlakbij de directe leefomgevingen dragen het meest bij[16].

Recreatie en toerisme heeft bij uitstek een sterke link met andere beleidsvelden en opgaven. Recreatie en toerisme vindt vaak plaats in de buitenruimte, waarmee ons landschap een bepalende factor is in de recreatieve beleving. Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen een (indirect) effect hebben op de omvang van het recreatieareaal, de kwaliteit van het landschap en de toeristische basisinfrastructuur.

Groeiende bevolking en toenemende recreatievraag

Het aantal inwoners in gemeente Opmeer neemt de komende jaren toe (+5,21% 2021-2035). Daarnaast groeit ook de bevolking in Hoorn, Enkhuizen, Medemblik en Stede Broec met in Hoorn de meeste groei (10,4%)[17]. Met deze verwachte groei neemt ook de vraag naar recreatie toe. Zeker op plekken waar inbreiding plaatsvindt, is voldoende openbaar toegankelijk en aantrekkelijk groen belangrijk. Uit onderzoek van de provincie Noord-Holland blijkt dat er in de regio Westfriesland al sprake is van een tekort aan recreatieruimte (ruim 2.200 hectare in 2021, ruim 2.400 in 2040). Het onderzoek gebruikt een vraag-aanbodmodel dat er vanuit gaat dat we per persoon evenveel blijven recreëren. Om aan de behoefte van de (groeiende) bevolking te voldoen, is naar schatting 3 tot 5 keer meer groen nodig dan nu beschikbaar is. Dit tekort blijkt ook uit de Atlas van Gemeenten 2023: Westfriesland behoort tot de minst aantrekkelijke regio's van Noord-Holland als het gaat om de groenblauwe woonaantrekkelijkheid.

[15] NBTC & CELTH, Forecast 2035, provinciale uitwerking Noord-Holland (2025)
[16] CBS i.s.m. WUR (2021). Natuurlijk Kapitaalrekeningen Nederland 2013-2018
[17] CBS (2024). Groei en krimp per gemeente

CONCEPT

Vergrijzing

Binnen de bevolkingsgroei is met name een duidelijke groei van 65-plussers te zien[18]. In 2030 zal 26,3% van de inwoners ouder dan 65 jaar zijn, en dit zal in 2050 groeien naar 27,4%. Het aantal alleenstaande ouderen zal toenemen[19]. Dit betekent op gebied van recreatie dat er ingespeeld moet worden op recreatiemogelijkheden die passen bij deze leeftijdsgroep, waarbij men vanaf de voordeur kan recreëren. Tegelijkertijd zijn senioren vitaler dan ooit, is de actieradius door o.a. e-bikes vergroot en zijn ook de meer-generatie-vakanties in opkomst, waarbij in gezelschappen kind, ouder en grootouder gezamenlijk op vakantie gaan.

Toenemend belang van een actieve levensstijl en routegebonden recreatie

Mensen werken steeds doelbewuster aan hun gezondheid door te sporten, gezond te eten en te mediteren. Sinds de coronaperiode heeft dit een impuls gekregen, maar ook daarvoor was de trend al zichtbaar. We geven meer aandacht aan ons fysieke en mentale welzijn en onze verbondenheid met de omgeving en anderen[20]. Dit uit zich onder andere in de toename in wandelen, hardlopen en fietsen[21]. Doordat het fietsen diverser is geworden (denk aan mountainbikes, e-bikes, ligfietsen, bakfietsen en racefietsen) is meer ruimte op de paden gewenst. Ondanks dat gemeente Opmeer goed scoort op gebied van veiligheid, geven inwoners aan zich zorgen te maken over met name de verkeersveiligheid in de gemeente[22]. Dit vraagt om de inzet op veilige fiets- en wandelroutes.

Toenemende behoefte aan beleving en betekenis

Huishoudens krijgen het drukker, waardoor de beschikbare vrije tijd afneemt. Dit heeft gevolgen voor hoe mensen hun vrije tijd invullen. Omdat de tijd om te ontspannen schaars is, zijn recreanten kritischer geworden over de keuzes die ze maken voor hun vrijetijdsbesteding. Ze stellen hogere eisen aan de activiteiten en ervaringen die ze willen beleven. Het draait nu niet alleen om ontspanning, maar vooral om de kwaliteit van de beleving. Mensen zijn steeds vaker op zoek naar unieke, bijzondere ervaringen die hen iets extra's bieden. Voor gemeente Opmeer is het belangrijk bij ontwikkeling van het recreatief-toeristisch aanbod in te spelen op deze veranderende behoefte, bijv. met het ontwikkelen van themaroutes, uitkijkpunten, agrarische belevingen, en verhalen over cultuurhistorie en erfgoed.

Transities in het landelijk gebied

Het landelijk gebied staat op veel plaatsen in Nederland onder druk. Klimaatadaptatie (wateroverlast, watertekort, hittestress), energietransitie (RES – zonneparken, windmolens), ontwikkeling van de agrarische sector, woningbouw, en de ontwikkeling van toerisme en natuur hebben hun weerslag op het buitengebied. Deze opgaven zorgen voor een druk op het buitengebied en de hoeveelheid recreatieruimte. Om in te spelen op deze opgaven zet gemeente Opmeer onder meer in op duurzame en CO2-neutrale energievoorziening, het vasthouden van water in tijden van droogte en het versneld afvoeren van water bij een hoge regenintensiteit[22].

Door daarnaast recreatie te integreren in deze opgaven, ontstaan ruimtebesparende combinaties. Er zijn bijvoorbeeld kansen voor waterberging bij woonwijken, samenwerking met de agrarische sector om wandelen door het agrarisch landschap mogelijk te maken en bezoekers iets te leren over de agrarische sector en streekproducten. Het zoeken naar koppelkansen zoals deze, kunnen bovendien bijdragen aan het vergroten van de groenblauwe woonaantrekkelijkheid.

Bij elkaar opgeteld is er niet genoeg ruimte om al deze opgaven los van elkaar op te lossen. Daarom zoeken we actief naar mogelijkheden om

[18] It's public (2021). Gemeente in beeld Opmeer
[19] Gemeente Opmeer (2021). Toekomstvisie Opmeer 2030
[20] Toerisme Vlaanderen (2024). Trendrapport Toerisme en maatschappelijke veranderingen
[21] i&O research (2024). Nederlands Vrijetijdsonderzoek
[22] Gemeente Opmeer (2021). Toekomstvisie Opmeer 2030

CONCEPT

verschillende functies samen te voegen. De gemeente ondersteunt de agrarische sector bijvoorbeeld bij het omvormen naar kringlooplandbouw en toestaan van nevenfuncties als inkomstenbron, waarbij mogelijk ook kansen ontstaan voor meer plattelandstoerisme.

CONCEPT

Bijlage 4 Toelichting Leefstijlvinder en -profielen

Aanvullend kunnen data uit de Leefstijlvinder[23] nog meer inzicht geven in de vrijetijdsmotieven[24] en -behoeften van inwoners. En omdat de meeste recreanten de eigen inwoners zijn, geeft dat een goed inzicht in bijvoorbeeld hoe ver mensen graag willen lopen als zij een ommetje maken, welke vormen van recreatie aanspreken en soms bijvoorbeeld zelfs het type paden dat mensen prettig vinden. Deze data gaan alleen over de eigen inwoners en is vooral voor recreatie nuttig. Voor toeristen (verblijvende bezoekers) is dat moeilijker te meten en gelden andere doelgroepen.

De Leefstijlvinder is een manier om recreatief-toeristische doelgroepen te segmenteren. Het model leert ons hoe verschillende typen mensen aankijken tegen vakantie en vrije tijd en biedt handvatten om recreanten op basis van hun wensen te sturen. De Leefstijlvinder biedt inzicht in welke leefstijlen er in de regio wonen (vraagzijde). Er zijn 7 leefstijlen, elk met andere wensen en gedrag voor hun vrije tijd. Op de volgende pagina's staat een uitgebreidere toelichting op de wensen en behoeften per leefstijl.

Opmeerders zoeken gezelligheid, verbinding en rust
In Opmeer wonen relatief veel plezierzoekers. Ongeveer 21% van de Opmeerse huishoudens hebben 'plezierzoeker' als meest dominante leefstijl. Dat betekent dat een grote groep mensen het eigenlijk niet veel uitmaakt wáár ze zijn, als er maar gezelligheid is. Eropuit met vrienden of familie is heel belangrijk voor de plezierzoeker. En de plezierzoeker zal minder snel een museum of natuurgebied bezoeken als daar niet ook een horecagelegenheid te vinden is. Arrangementvorming is bijvoorbeeld voor deze doelgroep interessant.

Afwijkend van het Nederlands gemiddelde is ook het relatief hoge aandeel Verbindingzoekers (18% in Opmeer, 15% in Westfriesland en 13% in Nederland). Verbindingzoekers doen graag iets voor een ander en zijn bijvoorbeeld vaak vrijwilliger. Ze zijn vaak wat ouder: 80% is 50+. Ze wandelen en fietsen graag en hebben interesse in cultuur en zelfontplooiing. Vrijetijd wordt graag nuttig besteed! Verbindigszoekers laten kosten vaak meewegen in de keuzes die ze maken. Ook vinden ze het erg leuk om zelf een uitje of dagje weg te 'regelen'.

Avontuurzoekers interessante doelgroep om aan te trekken
In Opmeer zien we relatief weinig avontuurzoekers. Maar van deze groep is bekend dat zij vooral in grote, historische steden wonen. Voor weekendjes weg in Nederland, is de avontuurzoeker een interessante doelgroep. Avontuurzoekers zijn op zoek naar unieke belevenissen (dit hebben zij gemeen met Stijlzoekers) en hebben gemiddeld gezien een hoger inkomen. Ze vinden cultuur- en erfgoed interessant en zijn vaak bovenmatig maatschappelijk betrokken. Ze maken graag duurzame keuzes en hebben interesse in authentieke ervaringen. Ze laten zich niet snel leiden door groepen of gidsen, maar kiezen graag hun eigen pad. Dit profiel vinden we passen bij de ambitie van Opmeer.

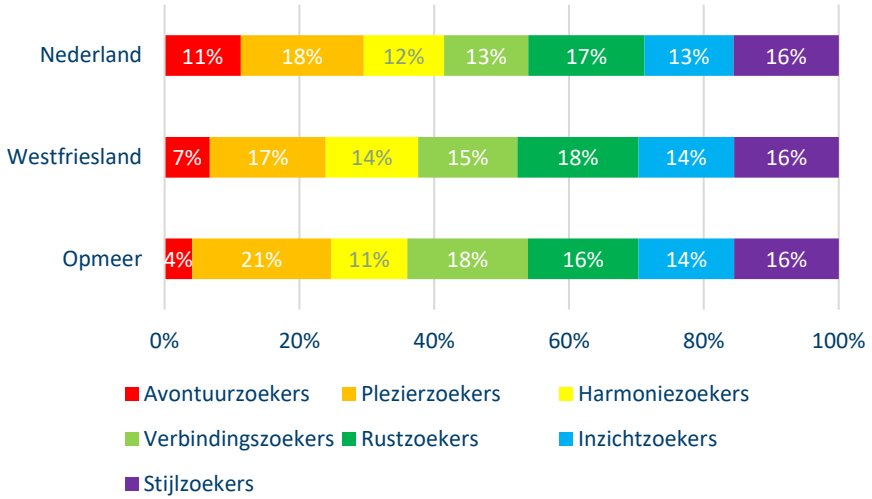
Rustzoekers en inzichtzoekers vermijden drukte en gaan graag eigen gang
Rustzoekers en inzichtzoekers gaan allebei graag alleen of in klein gezelschap op pad en vermijden daarbij drukke plaatsen. Maar waar de rustzoeker niet veel behoefte heeft aan voorzieningen, is de inzichtzoeker kritisch en wil graag nieuwe dingen leren of ervaren. Museumbezoek, erfgoedbezoek of natuureducatie past daar goed bij. De inzichtzoeker gaat actief op zoek naar écht goede informatie en laat zich niet met een bordje afschepen. De behoeften van deze doelgroepen kunnen in potentie botsen met de behoeften van de plezierzoekers, maar dat hoeft niet. Ruimtelijke balans is hier belangrijk: er moet in Opmeer plek zijn voor rust, ruis en reuring.

[23] Meer informatie over de Leefstijlvinder staat in bijlage 1

[24] Een vrijetijdsmotief is simpel gezegd: een reden om er in de vrije tijd op uit te trekken.

CONCEPT

De inzichten over de vrijetijdsbehoeften van deze doelgroepen zijn meegenomen bij de uitwerking van de beleidsthema's 2025-2035 in hoofdstuk 4 t/m 8.

Figuur 15. Verdeling leefstijlen Opmeer (in %) in vergelijking met Westfriesland totaal en Nederland (bron: Leefstijlvinder.nl)

CONCEPT

Avontuurzoeker

Deze avontuurlijke en creatieve recreanten zijn voor veel in, zolang het een nieuwe ervaring is of bijdraagt aan hun zelfontwikkeling.

Avontuurlijk, creatief, vrijheid, extravert en ego

Wie zijn de Avontuurzoekers?

Deze recreanten zijn creatief, avontuurlijk, eigenwijs en geïnteresseerd in anderen. Ook omschrijven ze zichzelf als intelligent en ondernemend. Ze vinden het lekker om hun eigen gang te gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Als ze met anderen optrekken, dan zijn dat het liefst creatieve en vernieuwende denkers, of mensen die weten wat ze willen. Ze hechten veel waarde aan vrijheid, uniek zijn en genieten van het leven. 11% van de Nederlanders zijn Avontuurzoekers.

Wat betekent vrije tijd?

Fijn, vrije tijd! Tijd voor zelfontwikkeling, tijd om nieuwe dingen te beleven, tijd om creatief bezig te zijn. En ook: tijd om je leven te overdenken, tijd om je in te zetten voor een ander. Tijd om je leven te verbreden en geïnspireerd te raken. Hoe ze dat doen? Bijvoorbeeld door culturele activiteiten te ondernemen, door een cursus te volgen of vrijwilligerswerk te doen. En, niet te vergeten: lekker naar buiten. Van avontuurlijke outdoor activiteiten tot wandelen in een natuurgebied of op het strand, ze doen het allemaal. En ze doen het vaak: vergeleken met de doelgroepen gaan zij er relatief vaak een dagje op uit in Nederland. Daar willen ze ook best voor reizen: heel Nederland door of naar het buitenland is voor hen geen probleem. Avontuurzoekers trekken graag hun eigen plan en gaan liever niet met grote groepen weg. Ook hoeft voor hen niet van te voren vast te liggen wat er precies gaat gebeuren; juist de ongeplande en last minute dingen zijn zo leuk!

Wat betekent vakantie?

Vakantie is voor deze groep echt een extensie van hun vrije tijd. Dus tijd waar je alles uit moet halen in termen van beleving en ontwikkeling. Tijd waarin je nieuwe dingen moet doen, nieuwe mensen kan leren kennen en inspiratie op kan doen. Dat mag soms best uitdagend en verrassend zijn! We zien dan ook dat deze groep vaker vakanties onderneemt met veel activiteiten. Cultureel, sportief, avontuurlijk, in de natuur of een themavakantie; vooral fijn als het anders is dan anders, en ze het gevoel hebben dat ze het 'echte' lokale leven ervaren. Het is dan ook niet vreemd dat ze veel rondtrekken. En waar ze gaan, zoeken ze het liefst naar bijzondere, gekke of verrassende locaties om te overnachten. Een basic camping, een hostel, (Air)BnB of andere kleinschalige accommodaties passen daar goed bij. Een camping met veel activiteiten en vermaak is juist minder populair. Voor een midweek of weekend kunnen de Avontuurzoekers zich prima vermaken in Nederland. En als het zo uitkomt, dan kan dat ook voor een langere vakantie. Maar meer dan andere groepen zien we dat de Avontuurzoekers voor de lange vakantie het liefst naar het buitenland gaan. Daar is dan toch net wat meer te ontdekken

Hoe zien de Avontuurzoekers er uit?

Avontuurzoekers zijn iets vaker vrouwen (58%), relatief vaker jongeren tot en met 29 jaar (23%) en alleenstaanden (27%). Ze verdienen bijna net zo vaak onder modaal (37%) als boven modaal (37%), en zijn hoog opgeleid (62%).

CONCEPT

Plezierzoeker

Plezierzoekers houden van feesten en de hort op gaan met vrienden. Een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd.

Plezier hebben, vrijheid, extravert, ego/groep

Wie zijn de Plezierzoekers?

Plezierzoekers zijn spontaan, vrolijk en gezellig. Ook omschrijven ze zichzelf als avontuurlijk, impulsief en eigenwijs. Waarden die ze belangrijk vinden zijn uitdaging, uniek zijn en succes in het leven. Ze hebben het liefst veel mensen om zich heen, en trekken er dan ook graag op uit met familie, vrienden en kennissen. Ze houden van leuke dingen ondernemen: voor hen staat plezier hebben in het leven op nummer één. Een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd! 18 % van de Nederlanders is plezierzoeker.

Wat betekent vrije tijd?

Vrije tijd is voor de Plezierzoekers tijd om het hoofd leeg te maken, tijd om je te laten gaan, om geëntertaind te worden en nieuwe avonturen te beleven: leuke dingen doen! Daar hoeft geen verder doel achter te zitten, het is genoeg om gewoon vermaakt te worden. Bijvoorbeeld door naar een festival of evenement te gaan, te feesten, of een pretpark te bezoeken. Maar ook de bioscoop, een escaperoom of casino past bij deze groep. Gezelligheid en plezier zijn het meest belangrijk. Spontane plannen, met een groep op pad, op plekken waar veel gebeurt, Plezierzoekers zijn eigenlijk overal wel voor te porren. Ze trekken er dan ook relatief vaak op uit, in vergelijking met de andere doelgroepen. Lang leve de lol!

Wat betekent vakantie?

Ook op vakantie zoeken deze recreanten naar plezier. Ze gaan graag met een gezellige groep (familie of vrienden) op pad. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd. En ook: hoe vaker hoe beter. In vergelijking met andere groepen gaan Plezierzoekers vrij vaak op vakantie, zowel in Nederland als in het buitenland. Plezierzoekers kiezen vaak voor een zon-, zee- en strandvakantie, een feestvakantie of een avontuurlijke vakantie. Zo lang het maar gezellig is, en er voor iedereen wat te doen is. Ze vinden het dan ook prettig om te verblijven op een camping met veel activiteiten en vermaak. Daarnaast kiezen ze vaak een bijzondere, gekke of verrassende plek, want Plezierzoekers houden er wel van om nieuwe dingen uit te proberen. Een hostel bijvoorbeeld. Als ze met hun partner op pad gaan, boeken ze graag een romantisch verblijf in een luxe hotel. Bijvoorbeeld als ze een leuke aanbieding vinden, want dat zien ze echt als een sport!

Hoe zien de Plezierzoekers er uit?

Plezierzoekers zijn iets vaker vrouwen (59%) dan mannen (32%). Het zijn veelal jonge mensen tussen 18 en 39 jaar (68%), en veel minder vaak 50+'ers (18%). We zien ook veel gezinnen met kinderen in deze categorie (46%). Plezierzoekers zijn vaak middelbaar opgeleid (45%) en verdienen onder modaal (44%).

CONCEPT

Harmoniezoeker

Vrije tijd is tijd voor het gezin, de familie of vrienden. Harmoniezoekers zijn pas echt blij, als iedereen in het gezelschap tevreden is.

Gezelligheid met familie en vrienden, extravert

Wie zijn de Harmoniezoekers?
Harmoniezoekers zijn hartelijke, gezellige mensen, met veel interesse in anderen. Ze omschrijven zichzelf als gemoedelijk, vrolijk en zachtaardig. In het leven hechten ze veel belang aan geborgenheid, gastvrijheid en vriendschap. Ze nemen de tijd voor het gezin, trekken er graag op uit met (of naar) familie, vrienden en kennissen, en vinden een goede relatie met buren en familie heel belangrijk. Het hoeft voor hen allemaal niet zo vreemd; doe maar normaal, dan doe je al gek genoeg. 11% van de Nederlanders zijn Harmoniezoekers.

Wat betekent vrije tijd?
Voor Harmoniezoekers staat samenzijn in hun vrije tijd centraal. Tijd met het gezin, met familie en vrienden, maar ook met de partner: hoe meer zielen, hoe meer vreugd! Eén van de favoriete bezigheden van deze groep? Winkelen! Maar ook voor meer 'actieve activiteiten' zoals zwemmen of een bezoekje aan een dierenpark of pretpark trommelen zij hun vrienden of familie graag op. Naast gezelligheid houdt de Harmoniezoeker ook van rustig aan doen. Zoals heerlijk ontspannen in de sauna. Als ze een dagje op pad gaan, is het belangrijkste dat er voor iedereen wat te doen is, en dat het gezellig is. Daarin kunnen ze ook goed genieten van de kleine dingen.

Wat betekent vakantie?
Ook bij de vakantie(plannen) van de Harmoniezoekers ligt de focus op het gezin. Vakantie is echt tijd voor het gezin, tijd om te genieten, te ontspannen en plezier te maken. Zo gaan ze relatief vaak op een vakantie met veel kinderactiviteiten, of op een familie/vriendenweekend. Dan verblijven ze graag in een huisje op een park met veel voorzieningen. Voor Harmoniezoekers is het op vakantie vooral belangrijk dat er voor iedereen

wat te doen is, en dat het gezellig is. Goede praktische voorzieningen zijn dan een prettige randvoorwaarde, en een knusse sfeer is ook een pré. Wel is het belangrijk om rekening te houden met de kosten, vandaar dat deze groep graag op aanbiedingensites kijkt voor inspiratie.

Hoe zien de Harmoniezoekers er uit?
Harmoniezoekers zijn vaker vrouwen (82%), in de leeftijd 35-54 jaar (50%), in een volwassen huishouden met een hoofdkostwinner tussen de 50 en 65 jaar (27%). Ook wonen zij vaker in huishoudens met kinderen tot 12 jaar (29%). Ze zijn vaak middelbaar (55%) of laag (28%) opgeleid, en verdienen vaak onder modaal (42%) of modaal (30%).

CONCEPT

Verbindingszoeker

Verbindingszoekers zetten zich graag in voor anderen. Daarnaast genieten ze van natuur en knusse sfeer.

Wie zijn de Verbindingszoekers?

Inzetten voor anderen, harmonie, extravert, groep

Verbindingszoekers zijn, bovenal, geïnteresseerd in anderen. Het zijn behulpzame, evenwichtige mensen die zichzelf omschrijven als 'gewoon' en hartelijk. Voor Verbindingszoekers zijn gastvrijheid, sociale verbondenheid en 'doe maar gewoon' belangrijke waarden. Ze vinden het dan ook belangrijk om een goede relatie te onderhouden met buren en familie, met harmonie en gezelligheid. Er voor elkaar zijn, dat is toch hartstikke normaal? 13% van de Nederlanders is Verbindingszoeker.

Wat betekent vrije tijd?

Vrije tijd betekent voor deze groep zeker geen verspilde tijd. Het is juist tijd die je op een hele nuttige manier kan gebruiken. Bijvoorbeeld door je in te zetten voor een ander, met vrijwilligerswerk of bij een vereniging. Ook zijn Verbindingszoekers graag in beweging: wandelen en fietsen in de natuur vinden ze heerlijk. Tot slot hebben ze ook een duidelijke culturele interesse. Zo zijn ze graag zelf creatief, maar bezoeken ze ook graag een theater of museum. Het liefst gaat de Verbindingszoeker samen op pad, want alleen is ook maar zo alleen. Vrije tijd is voor Verbindingszoekers tijd voor hun partner, familie en vrienden. Ze genieten van de kleine dingen, vinden een authentieke sfeer belangrijk en staan ook open voor verrassingen en nieuwe dingen. Gezelligheid, genieten en ontspanning. Dat is vrije tijd!

Wat betekent vakantie?

Vakantie is ontspanning, genieten en gezelligheid. Rust en stilte, en tijd voor de partner. De ontspanning en rust die ze zoeken, vinden ze vaak in de natuur. Dat kan voor hen ook prima in Nederland, zowel voor een kort verblijf of voor een langere vakantie. Verblijven doen ze dan graag op een camping met

Gezelligheid, genieten en ontspanning in de natuur

goede faciliteiten, of in een bekende hotelketen. Zolang het maar gemoedelijk, knus, kleinschalig en rustig is, met gastvrij personeel. Dan heb je ook wat meer het gevoel dat je het 'echte' lokale leven ervaart op vakantie, wat Verbindingszoekers belangrijk vinden. En willen ze een keer iets anders? Dan is de groepsreis een goed alternatief; veel doen en beleven, maar wel lekker makkelijk. En je ontmoet nog eens nieuwe mensen. Gezellig!

Hoe zien de Verbindingszoekers er uit?

Verbindingszoekers zijn iets vaker vrouwen (55%). Veruit de meeste recreanten zijn 55 jaar of ouder (68%), en de meeste huishoudens bestaan uit twee personen (49%). We zien in deze groep dus veelal empty nesters. Qua opleiding zijn Verbindingszoekers heel gemiddeld verdeeld vergeleken met de rest van Nederland; zo is 40% hoog opgeleid, 40% gemiddeld en 20% laag. Ook het inkomen is erg gemiddeld, zo verdient 33% onder modaal, 25% modaal en 43% boven modaal.

CONCEPT

Rustzoeker

Rustzoekers houden recreatie graag letterlijk en figuurlijk dicht bij huis. Ze zijn het liefst in de eigen, vertrouwde omgeving.

Wie zijn de Rustzoekers?

Recreatie dicht bij huis, veiligheid, introvert en in een groep

Rustzoekers vinden zichzelf hele gewone mensen. Ze omschrijven zichzelf als kalm, behulpzaam, bedachtzaam en zachtaardig. Ze houden van rust en regelmaat, en voelen zich het meest op hun gemak in hun eigen, vertrouwde omgeving. Ze vinden het fijn als ze lekker hun eigen gang kunnen gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Ze houden ervan om op hun gemak thuis te zijn, een beetje te tuineren, te klussen en tv te kijken. Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg. Rustzoekers vormen 18% van het totaal.

Wat betekent vrije tijd?

Voor deze groep gaat recreëren over tot rust komen, en even geen gedoe. Voor hen hoeft het allemaal niet zo druk en moeilijk. Gewoon lekker rondom het eigen huis iets doen, een beetje tuinieren, wellicht een rondje fietsen of wandelen, dan zijn ze al gauw tevreden. Een lekker dagje voor hen kan ook een middag vissen zijn, of vrijwilligerswerk doen. Ze hoeven niet ver weg te gaan, nieuwe dingen te doen, of zich te omringen met veel andere mensen. In hun vrije tijd genieten ze juist van de rust en stilte, en van de kleine dingen in het leven.

Wat betekent vakantie?

Rustzoekers zijn niet de grootste vakantievierders. Maar als ze wel op vakantie gaan, dan is dat echt met als doel om uit te rusten en bij te komen. Dat kan ook prima thuis. Even lekker rustig aan doen, dat geeft voldoening. Als ze wel buiten de deur slapen, dan vinden ze het fijn om van tevoren zoveel mogelijk te regelen. Dan gaan ze bijvoorbeeld naar een huisje of bungalow op een park met veel voorzieningen. Of naar een bekende hotelketen. Privacy is belangrijk, en het liefst willen deze recreanten zo veel mogelijk met rust gelaten worden. Daarom slapen ze relatief graag thuis.

Hoe zien de Rustzoekers eruit?

Rustzoekers zijn iets vaker vrouw (53%), meestal 45 jaar of ouder (72%) en in een volwassen huishouden met een hoofdkostwinner van 50% (47%). Ze zijn meestal laag- of middelbaar opgeleid (31% en 46%), en verdienen iets vaker onder modaal (45%).

CONCEPT

Inzichtzoeker

Inzichtzoekers willen dingen leren en ervaren, in de natuur en met culturele activiteiten.

Rustig, dingen leren en ervaren, controle, introvert en ego

Wie zijn de inzichtzoekers?
Inzichtzoekers zijn bedachtzame, serieuze en intelligente mensen. Ook omschrijven zij zichzelf als evenwichtig en zakelijk. Ze vinden het niet erg om alleen te zijn, want dan kunnen ze mooi hun eigen gang gaan. De rust en ruimte om hen heen die ze daardoor verkrijgen vinden ze fijn. Belangrijke waarden voor Inzichtzoekers zijn rationaliteit, daadkracht, privacy/rust en 'doe maar gewoon'. Maar ook vrijheid om te doen wat ze willen is erg belangrijk voor ze. Als ze niet op pad gaan naar culturele activiteiten of natuur, dan vinden ze het ook heerlijk om rustig thuis te zijn, een beetje te klussen, TV te kijken en het nieuws te volgen. Ze houden van informatie; 'meten is weten'! 14% van de Nederlanders zijn Inzichtzoekers.

Wat betekent vrije tijd?
Vrije tijd is geen tijd om stil te zitten. Het is tijd voor zelfontwikkeling, tijd die je bewust moet besteden. In deze tijd kun je doen en laten wat je zelf wilt, in vrijheid. Nuttige dingen doen, dingen leren. Daarvoor is rust en stilte ook belangrijk. Inzichtzoekers hebben zo hun vaste activiteiten, zoals museumbezoek en het bekijken van bezienswaardige gebouwen, of wandelen in een natuurgebied. Deze recreanten vermijden liever drukke plekken en gaan, als het even kan, niet met grote groepen weg. Ze trekken graag hun eigen plan. In de natuur bijvoorbeeld, want dat vinden ze prettig.

Wat betekent vakantie?
Ook op vakantie genieten Inzichtzoekers van de natuur, en trekken ze graag rond. Daarnaast besteden ze op vakantie graag tijd aan kunst en cultuur. Het liefst in een klein gezelschap, want dan kun je het beste doen waar je zelf zin in hebt. Overnachten doen ze graag op een plek waar de praktische voorzieningen goed geregeld zijn. Zoals in een bekende hotelketen, in een

bed & breakfast, of stiekem toch gewoon thuis. Want daar vinden ze de privacy, rust en stilte die ze zoeken. Ze gaan minder graag naar een huisje op een park met een vaste formule, al zijn er alsnog af en toe te vinden. Net als tijdens een dagje weg, willen zij op vakantie dingen leren, en genieten van hun vrijheid.

Hoe zien Inzichtzoekers eruit?
Inzichtzoekers zijn relatief vaker mannen (78%) en vaak 60 jaar of ouder (51%). Ze wonen vaker in tweepersoonshuishoudens (47%). Inzichtzoekers zijn relatief vaak hoogopgeleid (64%), en verdienen meestal boven modaal (61%).

CONCEPT

Stijlzoeker

Stijlzoekers gaan ervoor: in hun vrije tijd worden ze graag geprikkeld, en zoeken ze de uitdaging op.

Luxe, comfort, exclusiviteit, controle, introvert, ego

Wie zijn de Stijlzoekers?

Stijlzoekers zijn intelligent, zelfverzekerd en doelgericht. Ze hebben een sterk karakter, en omschrijven zichzelf ook wel als zakelijk, ondernemend en leidinggevend. Stijlzoekers zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. En die waarderen dat de Stijlzoekers zeggen waar het op staat, ook als anderen het daar misschien niet mee eens zijn. Stijlzoekers gaan ervoor in het leven: zowel in hun werk, als in hun vrije tijd worden ze graag geprikkeld, en zoeken ze de uitdaging op. Verveling is niet aan hen besteed. Liever besteden ze hun tijd aan sporten en feesten. Gáán! 15% van de Nederlanders is Stijlzoeker.

Wat betekent vrije tijd?

De actieve en strevende levensstijl van Stijlzoekers komt ook duidelijk naar voren in hun vrije tijd en vakantie. ‘Work hard, play hard’ is het adagium van deze groep. Ze staan eigenlijk overal wel voor open, zolang het ze maar op een bepaalde manier prikkelt. Ze trekken er vaak op uit, en deze dagen kunnen dan ook op veel manieren worden ingevuld. Bijvoorbeeld door zelf actief te sporten, maar een sportwedstrijd bezoeken is evengoed een alternatief. Aan de andere kant vinden Stijlzoekers het ook heerlijk om zichzelf te laten verwennen, en te genieten van exclusieve activiteiten. Minder vaak dan andere doelgroepen bezoeken ze een natuurgebied om te wandelen of fietsen. Al kan ook dat ook voor hen interessant zijn als er bijvoorbeeld een sportwedstrijd of een evenement wordt georganiseerd.

Wat betekent vakantie?

Wie hard werkt, heeft natuurlijk ook behoefte aan vakantie. Stijlzoekers trekken er dan ook vaak op uit om even een paar dagen of langer weg te zijn. Zowel in Nederland als in het buitenland. Ze houden relatief veel van zon-, zee- en strandvakanties en feestvakanties. Zo lang er maar lekker veel te doen is. Daarom is het fijn als er veel activiteiten zijn, en is het ook geen gek idee om met een grote groep op stap te gaan. Voor hen hoort verwend worden en genieten van exclusiviteit bij vakantie. Luxe en comfort is dan ook belangrijk voor deze groep. Ze vinden het ook niet erg om iets meer te betalen, als het dan écht goed is. Stijlzoekers verblijven daarom graag in een luxe hotel of in een AirBnB; dan weet je zeker dat het goed is.

Hoe zien ze Stijlzoekers er uit?

Recreanten in deze groep zijn relatief vaak mannen (71%), in de leeftijd van 18 t/m 39 jaar (36%). Qua huishouden verschillen Stijlzoekers niet veel van de gemiddelde verdeling in Nederland. Ze hebben iets vaker een huishouden met een kind van 12 jaar of jonger. Het grootste deel zijn volwassenen zonder inwonende kinderen (48%). Ze zijn vaak hoogopgeleid (55%), en verdienen relatief vaak boven modaal (66%).

CONCEPT

Bijlage 5 Resultaten Swipocratie

Om in beeld te brengen hoe recreatie en toerisme in Opmeer ervoor staat en wat de wensen voor de sector in de toekomst zijn, is er met behulp van Swipocratie een enquête uitgezet onder de inwoners van gemeente Opmeer. In totaal gaven 319 respondenten (waarvan 289 woonachtig in de gemeente Opmeer) hun mening over de huidige en toekomstige vrijetijdssector in Opmeer.

Het merendeel van de inwoners vindt het open landschap bij de gemeente passen, kan gemakkelijk wandelen en fietsen door de gemeente en is tevreden met de sport- en recreatiemogelijkheden. Maar er zijn ook verbeteringen. Niet overal in de gemeente kunnen inwoners veilig wandelen en fietsen, en er ongeveer de helft van de inwoners vindt dat er onvoldoende voorzieningen en ontmoetingsplekken voor jongeren zijn.

Inwoners staan positief tegenover toerisme

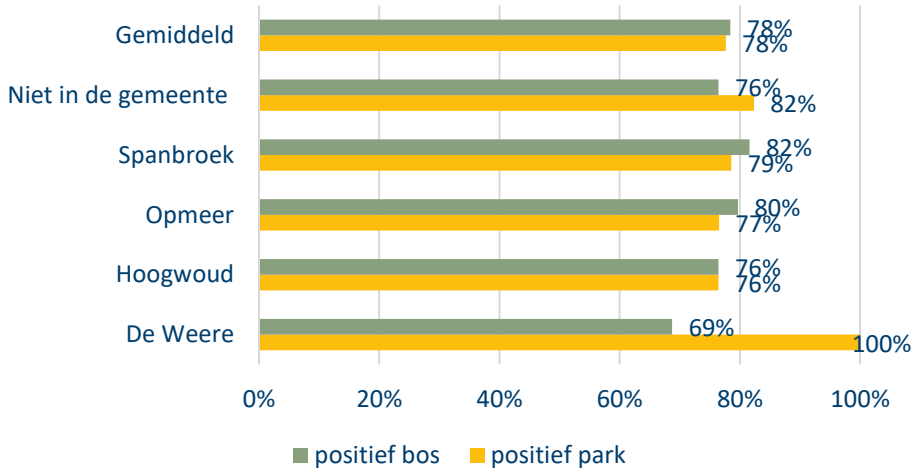
- 76% vindt het goed als er meer bezoekers komen;
- 72% steunt uitbreiding van overnachtingsplekken;
- De 'ideale toerist' komt voor rust en natuur;
- 77% vindt dat de huidige camperplaatsen bij de passantenhaven moeten blijven

Passantenhaven Spanbroek

- 93% van de inwoners is bekend met de passantenhaven
- 55% komt er ook daadwerkelijk wel eens
- 81% vindt de haven een geschikte locatie voor méér recreatieve mogelijkheden
- 81% vindt de haven een geschikte locatie voor een officiële zwemplek;
- 80% ziet graag een openbaar toilet bij de haven
- 76% staat positief tegenover een terras bij de passantenhaven
- Zoals eerder vermeld vindt 77% van de inwoners aan dat de huidige 3 camperplaatsen in de haven moeten blijven.

Behoefte aan dorpsbossen en parken

De Provincie Noord-Holland kent een tekort aan recreatieplaatsen. Niet alleen in de regio komen meer mensen wonen, ook in de gemeente Opmeer krijgt de komende jaren te maken met bevolkingsgroei. Al deze mensen moeten op een prettige manier kunnen recreëren. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan een klimaatbestendige toekomst. We krijgen te maken met meer extreme hitte en extreme neerslag, meer warme dagen en meer tropische dagen. Uit de enquête blijkt dat gemiddeld gezien 78% van de respondenten graag meer parken en dorpsbossen ziet verschijnen. Dat past ook bij het beeld van een landelijke gemeente met veel landbouw en open zichtlijnen. Ook weten we dat bossen relatief veel mensen kunnen opvangen voor de plek als 'te druk' wordt ervaren. En natuurlijk geven bossen natuurlijke schaduw en koelingseffecten. Vooral in Spanbroek lijkt er draagvlak voor een dorpsbos te zijn (82% van de respondenten geeft aan een dorpsbos te willen), maar ook in Opmeer (80%) en Hoogwoud (76%) staan bewoners hier positief tegenover. Ook is er behoefte aan meer parken.

Figuur 16. Percentages inwoners positief tegenover dorpsbos of park

CONCEPT

319 deelnemers

Hoe denken inwoners over de toekomst van recreatie en toerisme in gemeente Opmeer

De gemeente Opmeer ontwikkelt nieuw beleid voor recreatie en toerisme, met oog voor duurzaamheid en de wensen van inwoners. Om goed aan te sluiten bij wat er leeft in de samenleving, is het belangrijk te weten hoe inwoners denken over toerisme en recreatie in Opmeer. Via een online vragenlijst (Swipocratie) konden zij hun mening geven. Hieronder staan de resultaten.

Leven in gemeente Opmeer

- 93% Het open landschap hoort echt bij Opmeer
- 86% Ik kan gemakkelijk met de fiets naar omliggende natuurgebieden (vanuit mijn eigen huis)
- 78% Ik wandel graag in gemeente Opmeer
- 74% Er is voor mij genoeg te doen in mijn woongebied
- 67% Ik kan veilig fietsen langs de wegen in gemeente Opmeer
- 65% Ik ben goed op de hoogte van wat er in mijn vrije tijd te doen is in gemeente Opmeer
- 65% Er is voor mij genoeg te doen in het buitengebied
- 64% Ik ben tevreden over de mogelijkheden om buiten te sporten
- 64% Er mist in de gemeente een leuke uitgaansgelegenheid
- 63% Ik kan gemakkelijk lopend naar omliggende natuurgebieden (vanuit mijn eigen huis)
- 58% Ik kan veilig wandelen langs de wegen in gemeente Opmeer
- 58% Er zijn genoeg plekken in de buitenruimte om mensen te kunnen ontmoeten
- 56% Ik weet waar ik informatie over mogelijke activiteiten in het buitengebied kan vinden
- 55% Er is genoeg te doen voor jongeren in gemeente Opmeer
- 43% Er zijn genoeg ontmoetingsplekken voor jongeren

Gemeente Opmeer in de toekomst

- 85% Ik wil graag meer mooie wandelroutes
- 79% Ik wil graag meer mooie fietsroutes
- 79% Ik wil graag een dorpsbos
- 77% Ik wil graag meer parken in mijn woonplaats
- 76% Ik vind het goed als er meer bezoekers en toeristen komen naar gemeente Opmeer
- 72% Ik vind het goed als er meer overnachtingsplek-ken komen
- 61% Meer mogelijkheden om te zwemmen in de gemeente vind ik belangrijk
- 52% Meer mogelijkheden om te varen in gemeente Opmeer vind ik belangrijk
- 33% Als er mountainbikeroutes zouden zijn, zou ik er gebruik van maken
- 32% Meer mogelijkheden om te vissen in de gemeente vind ik belangrijk

Dilemma's

61%	Mijn ideale toerist komt voor: rust en natuur	Gezelligheid en activiteiten	39%
74%	Liever een goed onderhouden wandelpad	Mijn eigen weg kiezen in de natuur	26%
51%	In het weekend: liever een wandeling	Het terras op	49%
58%	Liever meer dingen te doen	Meer rust en ruimte in gemeente Opmeer	42%
55%	Liever meer waterrecreatie met bootjes	Meer rust aan het water	45%
31%	Liever meer lange afstandswandelingen	Meer ommetjes vanaf mijn huis	69%

Wat wil men meer zien?

- 81% Leuke marktjes
- 78% Concerten
- 77% Kanoën/ suppen
- 71% Theater-voorstellingen
- 53% Dance events

De passantenhaven

- 81% Vindt hier een officiële zwemplek een goed idee
- 80% Vindt hier een openbaar toilet een goed idee
- 76% Vindt hier een terras een goed idee
- 81% Vindt dit een geschikte locatie voor méér recreatiemogelijkheden
- 55% Komt hier weleens
- 93% Kent je deze plek

De huidige 3 camperplaatsen…

77% Moeten blijven [A] - Moeten weg [B] 23%

Dit project is uitgevoerd in voorjaar 2025 met behulp van « swipocratie »

CONCEPT